

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Külsők nem adnak vissza.	Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolós szerkesztő és kiadó: KOVÁTS ISTVÁN. Társzerkesztő: BONITZ FERENC.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttér soronkint 50 kr. Többször: hirdetésnél engedmény
---	---	--	---	--

A mi egyházpolitikánk.*)

Mi a külszin, mi a valóság a jelen helyzetben?

Mindenben bizonyos mérséklet okvetlenül szükséges. E nélkül meg nem élhetni.

Két tárgya lesz leginkább felszólalásomnak. Az egyik szociális érdek, a másik anyagi érdek. Mindkettő politikától függ és politikára hat.

A mit leginkább kerülnék, megmondom: az egyházpolitika.

Miért kerülnék? Mivel a politika, ha egyházi érdekebe merül, nem mivelhet jót.

És a világ mégis azt hiszi, csak azért irok, hogy egyházpolitikát csináljak; pedig az nekem nem kell. Ha velem foglalkozom azért teszem, hogy azt kiküszöböljem körünkből.

Csak hogy az a baj, és annyira vitték a dolgot, hogy immár minden erőnket kell egyesítenünk, egész hatalommal kell egyházpolitikát üznünk, mert különben attól soha sem szabadulunk.

Mikor a magyarok elfoglalták ehont, akkor a kereszténységgel gyűlt meg a bajuk. Egyházpolitika volt az, mely meghódított bennünket akkor a kereszténységnek, mely itt magyar államot alapított. Mikor a tatárok pusztítottak, egyházpolitika volt, mely visszaállította Magyarországot.

Mikor a félhold ellen küzdöttünk, egyházpolitika volt az, melylyel visszafoglaltuk az országot.

És megint egyházpolitika az, melynek zászlaja alatt állunk ma is.

Csak hogy ma két táborban állunk. Az egyik úgy fogja fel az egyházpolitikát, hogy annak éle a katolicizmus ellen van irányozva: és ezek az egyház szabadságát veszik tagadába. A másik fél pedig úgy fogja fel, hogy a katholi-

*) Midőn a „Fejérmegyei Napló” örömmel közli első számának homlokán a magyar katolikusok veszerének eme mély államférfini bölcseséggel vázolt programját, kijelenti, hogy mindenkor büszkén és kitartón fog a keresztény szocializmus ezen zászlaja alatt harcolni, mert meg van győződve arról, hogy ez az egyedüli program, mely a magyar állam jövőjét egy újabb ezredévre biztosíthatja.

cizmust, mint államfentartó és önjogosultsággal bíró elemet a maga egészében akarja megvédeni.

És ez a mi álláspontunk, t. i. az egyházi szabadságnak álláspontja! Eddig a szociális érdek.

A mi pedig az anyagi érdeket illeti, mi saját jogaink terén állunk. Tehát ezen alaplól és ezen alap sérthetetlenségéből indulván ki, mindazon támadások ellen védekezünk, illetőleg védjük az állam és társadalom érdekeit, melyek a szocializmus és kommunizmus vészével fenyegetnek.

De igen is támogatjuk és előmozdítjuk a jog és gazdasági élet fejlesztését, a társadalom minden rétegének anyagi helyzete megjavítását és jobblétének fejlesztését. Keresetforrásának biztosítása érdekében fáradhatlan munkásságot akarunk minden irányban kifejtetni és pedig úgy, hogy azon munkában az állami és társadalmi lét minden tényezője közreműködjék.

Ez a törvényhozás és társadalom feladata, ezt kívánja a szeretet parancsolata.

Mi tehát a szeretetparancsának nevében óhajtjuk a sors és viszonyok súlyos kezétől üldözött egyedek és osztályok helyzetét megkönnyíteni, a mely törekvéseink véghezvitelében egyedül a kiengesztelődés, szeretet és méltányosság fegyvereivel fogunk küzdeni.

Zichy Nándor gróf.

Milyen lesz a jövőnk?

Mindnyájunk könyvtáraiban megtaláljuk az „Országgyűlési Törvények” gazdag gyűjteményét. Szemem meg-meg akad a kötetek hosszú során; felidézem hazám multját és azon lezajlott napokat, midőn a törvények alkotása körül a nemzet legjobbjai fáradoztak. Elmerengek a jelenkor eseményein, mai helyzetünkön és felteszem magamban a kérdést: milyen lesz a jövőnk?

E törvényekből mintegy hallani vélem a magyar nemzet hangját, kiolvasom történelmét, látom küzdelmeit, hogy megőrizze

és fejlessze az ország jólétét, a mit nekünk őseink szereztek. És itt újra felmerül egy kérdés: haladtunk-e a századok és évek során?

Ezen alkotások, melyek az elvi harcok szüleményei és döntő befolyással vannak mindegyikünk sorsára, biztosítják-e valóban az ország boldogságát, előmenetelét?

És mikor hallok a nemzet fohászait és olvasom panaszait, újra elkezdem lapozgatni a törvénykönyvet és tanulmányozni akarom törvényeiknekből hazám, nemzetem történelmét, hogy így megtaláljam, mi hiányzik e gyűjteményből? Mit kell pótolnunk, hogy elmúljon a panasz és ne halljam többé azok nehéz fohászait, kik a helyzetesülte szenvedéseket viselik, türik? Kutatom tehát, hogy igazán paizsa-e mindegyikünknek a törvény, azerősnek és gyengének egyaránt?

Keresem, hogy övezi-e oly szoros láncolat a nemzeti társadalmat, mely biztosította annak egységét? És maró kétely szállja meg szívemet: nem bomlik-e fel ezen egység? Avagy hol van a kápos, mely igazán biztosíthatná a külön érdekkörök szerves összműködését?

Szabadabbak vagyunk-e, mióta naponként élesebben nyilvánul azon igyekezet, hogy egy központi akarat szabjon irányt mindenkinek és mindennek azon pályán, melyen haladnia kell? Szabadabbak vagyunk-e, mióta az államhatalom iparkodik magához ragadni azon tényezők rendelkezési jogát, melyeknek ellenőrzését tekintélye legfőbb köllékének tartja?

Hol van azon törvényes intézkedések alkalmazása, melyek a „szabadföld” szabad élvezetét kiztosítanák? Vagy az lesz a „szabadföld,” ha annak mértékentul való feldarabolását, majd összehalmozását mi sem akadályozza többé?

Migátolja a „Hitel” köréhez tartozó kérdések szabályozását most, midőn a „mezőrendíri törvényjavaslat” egyes intézkedési a gazdaközönség tőkéjét — az intenzívebb gazdálkodási módszer behozatalával — ugyis jobban igénybe veszik? Ily körülmények között „szabad” marad-e a „föld”, ha a törvényhozás kellő időben nem intézkedik, szabad-e a munkás sorszáma, nem-e inkább zálogtárgya?

Nincs-e mulasztás azon intézkedések körében is, melyek a munka embereinek kölesződés viszonyait szabályozzák? Mi a közös alapjuk azoknak, kik munkát adnak, vagy

a kik munkát teljesítenek? Nem fékezhető-e már ezen körökben a szonvédelek kifakadásai: a mértéktelen önrdek egyrészt, a vad irigység másrészt?

Kielégíthető-e azon törvényes intézkedések melyek, odairányulnak, hogy akkor is foglalkozzunk az „emberrel“ ha betegség s az aggság kiszorítja a társadalom hasznavehető tagjainak sorából?

Tekintsünk a jövőbe, mérlegeljük a jövő esélyeit!

Nem igatják-e talán már legközelebb a törvénytarba azon aggodalmas kérdést, melyet eddig nem táplált szívünk, mely a nemzet ajkaira eddig még nem szállt: lehet-e csakugyan különbség, lehet-e ellentét Isten igéje és a törvény szava között?

Bár együtt érezne a nonzot társadalmi és alkotni meg a törvénytar azon rég várt kötetét, mely nyugalmat, igazi szabadságot és célra vezető haladást biztosítana Szent-István országának!

Esterházy Miklós Móric gróf.

Irányelveink.

A „Fejérmegyei Napló“ megindításához egyetlen jogcímünk van, a melyből a legellentétebb törekvések is kiindulnak: *a magyar nemzet politikai és társadalmi megszilárdítása.*

Nem nagy mondás ez, habár egy nemzet életében gyenge érverésnek látszunk is. Mert ezen jogcím ép oly fontos, mint az épületben a kövek szilárdsága.

Magyarország, mióta kibontakozott a rendi-alkotmány rendszerből, rohamos léptekkel haladt a nyugoti államok példái után és így történt, hogy ma alig negyedszázad múlva lihegve, kimerülten áll azon magaslaton, a hova más államok csak századok után jutottak. E magaslaton csak egy lépés választja el a bukástól. A nagy vonások távolról egy kulturállam alakját mutatják, közelről pedig kuszált, aránytalan idomok látszanak. A szabadelvű elmélet, mely megtette pályafutását, mint zivatar ragadta magával a nemzet könnyűvérti, idegen talajból táplálkozó rétegeit, míg a súlyosabb tömeg sziklaként maradt ezredéves biztos pozíciójában.

Sokat beszélnek ma liberalizmusról, mert ez az a százgalléru köpenyeg, mely egy ferde irány: az önzés, a hatalmi érdek, az állammindehatóság, szóval 25 év mindegy kormányzati és egyéni hibáit betakarja.

Vagyis a liberalizmus mai fogalma ez: *minden jó, a mi szabad és lehet.* De mi a liberalizmus alatt csak egyetlen fogalmat értünk: *az erkölcsi jó szabadságát, vagyis csak az szabad, ami jó.*

És ezen tétel képezi politikai és társadalmi hitvallásunk credoját, ez egyedüli irányelvünket, ez hatja át működésünket. Ennek megvalósításán fáradozni lesz főfeladata lapunknak azon szűk körben, melynek politikai és társadalmi érdekeit képviseljük.

Ennek ellenmondani egyértelmű lenne a bünpalástolással. Midőn tehát azt látjuk, hogy a jelszavak játéka valóságos erőtívészeti mutatóványokká változott, hazafias kötelességünknek ismertük azon a téren is felvenni a küzdelmet, melynek révén ezen téves és elferdített nézetek a józan és becsületos magyar nemzet sziklaszilárd alapját t. i. hitét és erkölcsit is alámosták.

Ezen irányelvhez képest lapunknak tehát mindazon tényezőkkel szemben fel kell vennie a küzdelmet, *melyek nem az örök és változhatatlan igazságok szellemében, hanem a korszellem ferde felfogásai értelmében törekszenek Szt.-István országát a nemzeti nagylét és dicsőség magaslatára emelni.*

Mert felfogásunk szerint mindaz, *a mi ellenkezik egyesek erkölcsi tökélyesbítésével, szükségképpen — miután az egyesek összesége alkotja a nemzetet és társadalmat — ellenkezik a nemzet és társadalom fejlesztésével és megszilárdításával is.*

Ellene mondunk azért az abszabadelvűség üres jellegének.

Ellene mondunk a pártrendszer hiu tulkapásának.

Ellene mondunk a társadalom Isten nélkül való kormányzásának.

Mert az elsöben épen a szabadelvűség által kár: ztatott *vakbuzgóság szentesítését* látjuk, melynek eszerint egyenlő jogosultsága lenne egy a politikai, mint a vallási életben; a másodikban ugyancsak a szabadelvűség által hangoztatott *lelkiismereti szabadság* korlátozását; a harmadikban pedig a tekintély elvének lerombolását és így a *socializmus és anarchia jogosultságának kiküldését* látjuk.

Az egyedüli és kizárólagos alap, melyen egy nemzet kormányozható, csak *oly férfiak szövetsége által képzhető, kik egyenkint is a vallás és erkölcs talaján állva, ebbeli műveltségüknek megfelelő törvények és intézmények által iparkodnak úgy az egyesek boldogítására, valamint a nemzeti közművelődés felvirágoztatására.*

Mivel pedig a jelenleg fennálló politikai pártok egyikének programjában sem találjuk ezen *elvek tiszta és őszinte bevallását*, azért egyiknek diadala által sem látjuk biztosítva bármely ajku magyar honpolgár boldogítását és így Magyarország függetlenségét, erkölcsi és anyagi jólétét. *Tehát egyik párt-hoz sem csatlakozva, működésünk oda fog irányulni, hogy a velünk együtt érző és gondolkozó hazafiak törekvéseinek irányadól és központján szolgáljunk.*

Célunk továbbá, a hírlapirodalom terén felburjánzó erkölcsi sürüledécsnek gátot vetni; ellenben az erkölcsi jót, jöjjön az bármely oldalról elősegíteni.

Végre feladatunk lesz, ezen irányelvekből *kifolyólag* minden helyes eszmét és törekvést, első sorban is a *magyar nemzet*, közelebből pedig *Fejérmegye és Székesfejérvár város* érdekében érvényre juttatni.

A fogalmak és elvek ily szabatos meghatározásából önként következik, hogy összes politikai törekvéseink gócpontját és végcélját csak a *Sz.-István koronáján ragyogó sz. kereszt képezheti, a mely ezredéven át forrását képezte minden nemzeti törekvéseinknek, alapját Magyarország alkotmányának és összekötő kapcsát a trón és nemzet egyetértésének.*

A történelem számtalan bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy akkor volt Magyarország legerősebb, legboldogabb, a trón legbiztosabb, mikor a sz. kereszt teljes fenségében szórtá áldásait e hazára,

és akkor leggyöngébb, legszegényebb, nem egyszer a nemzeti bukás lejtőjén állva, mikor a sz. kereszt megingott, a hiterkölc hanyatlott, mert akkor megingott vele a trón, megingott a béke s az érdekharc még a sz. koronát is kalmárjáték tárgyává tette. Ma ismét ily erkölcsi bukás lejtőjén áll az ország. A hazug liberális áramlat megingatta a nemzeti békét, tönkretette Magyarország pénzügyeit, megmérgezte a nemzet ösi erényeit, erkölcsit.

Szent és hazafias kötelessége tehát minden komoly hazafinak utját állani azon romboló áramlatnak, mely újabb forradalommal veszélyeztetni Magyarország önállóságát, további fennállását.

Es hogy ezen törekvések kész talajra és biztos támogatásra találjanak, mutatja azon örvendetes mozgalom és tömörülés, mely a „*Fejérmegyei Napló*“ iránt már eleve is mutatkozott, azt létre hozta és reméljük, hogy Isten segédelmével annak küzdelmét diadalra is juttatja.

A „*Fejérmegyei Napló*“ fennebb kifejtett politikai hitvallása szerint elvilel l e n t é t b e n áll minden, a kath. vallás ellen irányuló törekvéssel. első sorban is magával a mai liberális elmélettel és ennek minden mozgalmával, minők az egyházpolitikai javaslatok és ezek nyomán a külföldi szociális eszméknek terjesztése, az ország felekezeti, nemzetiségi békéjének feldulása, az állammindehatóság proklamálása, az iskolákban a vallás, erkölcsi nevelés fokozatos háttérbe szorítása, a kisiparosok elnyomása, a földmivelő osztály adókkal való túlterhelése és az egyházi vagyon elkobzását célzó eszmék hirdetése ellen.

A „*Fejérmegyei Napló*“ követeli első sorban a választások tisztaságát, a korrupció elfojtását, a nép számára új keresetforrások megnyitását, az ipar, kereskedelem és földművelés előmozdítását, a vallás-erkölcsi nevelés visszaállítását, a kath. önkormányzatot, a keresztény szociális elveknek megfelelő egyetemek és társulatok alakítását, a magyar nemzeti eszmék és a tennálló közjogi helyzet szemmel tartása mellett.

Röviden egybevonva a egészet: az egyed és társadalom boldogulását nem a kitörni kívánczó emberi vágyak és eszmék felszabeditásában és helyeslésében, hanem azon szabadságban keressük, melynek szabályozója a jog, alapja az igazság. Szabadelvűek vagyunk, de a szónak szent és hamisítatlan értelmében. Az elv az egyén sajátja, azonban csak annak nyilvánítása szabad, mi igaz és jogos. A jogtalan és igaztalan elv, pedig mint tévedés üldözendő. Mondanunk se kell, hogy érzelemre nézve lapunk csontig-velőig magyar.

Ezekben vázolhatjuk lapunk előrajzát. Irányelveink tisztaságához méltóan csak oly hangot fogunk használni, mely üszinteségével szeretetteljes jó akaratával egyént soha, csak tévedést támad; épen azért a miennkel ellenkező felfogásról szeretettel veszünk tudomást, de bármely támadást, mely irántunk érzett gyűlöletből ered, kiméletlen hangon szól, teljesen szó nélkül hagyunk, mert hasonló fegyvert kezünkbe venni saját magunkra nézve tartunk megalázónak.

A legtisztább jóakarattal lépünk a n. é. közönség elé és viszonzásul ugyanazt kérünk.

Társadalmunk közszelleme.

Városunk fejlődése olomszárnyaitól nehezen tud megszabadulni. Mintha csak a multnak lenne joga hozzá, melyet nem szabad elhomályosítani a mostani sinlődés prózai jelenségeivel, mely tengeti életét napról-napra. Pedig ugyanazon szent föld termi gyümölcsöit, melyet valódi hősök nagy eszmékért lelkesülve nemes vérükkel termékenyítettek, s a szellemóriások lelkei szállnak ég felé. De még részben ugyanazon vér forr az erekben is, s mindezek dacára városunk történelmi álmát alusz-za és sem példa, sem multa nem lelkesíti, hogy a dicső emlékekhez méltó, virágzó jelent teremtsen.

A jólét számára a polgárok egyensulya úgy vagy, mint együtt-élésben megzavarva, irányát vesztve egy bábeli zavar, melyben nem egymásért magasabb célt tűzve ki, hanem egymáson közszellem nélkül egyéni célt szolgálva élnek és tengődnek. Ne legyünk igaztalanok, s ne hunyjunk szemt városunk intézményei és a jótékonyaság angyalainak sokszor erőfeletti megnyilvánulásai előtt, melyek a közszellemet az együttélésben emelni hivatják, melyeknek, ha számaránya lenne a kriterium, úgy letenném tollamat és vétkeznék minden hanggal, mely nem dicsőíti dalt zeng.

A valóság mást tár szemeink elé, melyet nem takarhat el a látszat silány hálója. Ha mégis egyes góc a saját fényben világít, az csak egy mécs az éj sötétjében, mely a jobb érzésűeket és a törekvőseket, a kétségbeeséstől mentheti meg.

Tehát nem az intézmények hiánya, hanem a benne és kivüle lábrakapott hazug közszellem uralma az, mely a valódi fejlődésnek, jólétnek és boldogulásnak útját vágja. Emberek kellenek az intézményekbe, kiknek egyénisége, jellemzilársága, s példája lelket önt és valódi közszellemet teremt, s érdem szerint emel, vagy sújt.

Az igaz és tiszta közszellemnek ily irányu felvirágoztatására kell, hogy sorakozzanak, kik még elég erősen állnak. Akkor majd a társasélet megtisztult légkörében; biztos otthont talál a jó, igaz és nemes, az elveszett bizalom újra éled, városunk fejlődése, polgárainak boldogulása új életre ébred. Üldözzük tehát, de a szeretet ostromával, a mi ál és hamis. — Miként a mester kiüzte a kufárokat, úgy üzzük mi is ki a társadalmom sáfárjait az élet tromplomból, öntsünk az erekbe új, tiszta vért, teremtsünk ösünk földjén új közszellemet!

Dr. M.

BELFÖLD

— **A szombati ülés.** A képviselőház szombati ülésén Ugron Gábor hosszabb és a baloldalon zajos helyesléssel fogadott beszédében indokolta bizalmatlansági indítványát a kormány ellen, a miért ez nem jelent meg Kossuth Lajos temetésén. Szerinte érthetetlen, hogy a kormány sem felfelé sem lefelé nem képviseli a nemzetet. — A kormány nemesak álzalmasa legyen a koronának, hanem a nemzet meghatalmazottja is és a kettő között az összhang kapasa. A kormány egész eddigi működése tervtelen kapkodás és folytonos megsértése a nemzeti érzületnek és mérhetlen kárt okozott azzal, hogy a korona és a nemzet között nem tudta létrehozni az összhangot.

W e k e r l e Sándor miniszterelnök nyomban és nagy zaj közepette válaszolt. Az a kijelentése, hogy a kormány a korona által gyakorolt végrehajtó hatalom képvisel-

ője és a népképviseleti tényezők ellenőrzése alá helyeztet megbizott, roppant nagy zajt és ellenmondást keltett a szélső baloldalon, pedig Wekerlenek ebben az esetben igaza van, szölván az 1848: III. törvényeikkékképpen: „Ő felsége a végrehajtó hatalmat a törvénynek értelmében független magyar miniszteriuna által gyakorolja.“ Az se tettett a szélső balnak, hogy Wekerle hangsúlyozta, hogy Kossuth utolsó lehelletéig ellentétbe helyezkedett a törvényes állapotokkal, a koronás királlyal, s hogy a kormány, mely nemesak a nemzet kormányja, hanem a király: is, ezért nem vehetett részt Kossuth temetésén.

Ezután R o h o n c z y Gedeon beszélt fejtegetve az ő szerepét a Kossuthgyászban, mire Ugron Gábor kifogásolta a miniszterelnök teoriáját, mintha a kormány csak a korona végrehajtó hatalmának volna képviselője, mire Wekerle nagy mozgás közepette kijelentette, hogy ha valaki úgy beszél, mintha itt nagy országgyűlési végrehajtó hatalom volna, akkor neki azt ki kell egészítenie a másik tényezővel ép azért, hogy azon kellő és helyes következtetésre jussunk, mely szerint igenis van egy állami végrehajtó hatalom, melyet a 48-iki törvényeink szerint a király gyakorol.

Következett a szavazás, mely a következő eredménnyel végződött: 453 igazolt képviselő közül Ugron indítványa mellett szavazott 114, ellene pedig 218 képviselő; tívól volt 121 képviselő (közöttük hatvan ellenzéki) s így Ugron bizalmatlansági indítványa 104 szavazattal mellőztetett.

— **Katholikus nagygyűlések.** A polgári házassági javaslat elfogadása nem riasztotta vissza Magyarországon katolikus polgárait megkezdett szervezkedésük folytatásától. Ellenkezőleg, a szervezkedés mindenütt kettőzött serényiséggel folyik. Nyugatmagyarországon katolikusai nemsokára nagygyűlést fognak tartani Pozsonyban, melyre már eddig imponáns számmal jelentkeznek a résztvevők társadalom összes köréből.

A székesfejérvári *kath. nagygyűlésre* is lankadatlanul folynak az előkészületek s az eddigi jelek után itélve ez a nagygyűlés is nagy és imponáló tüntetés lesz a kormány liberális egyházpolitikája ellen.

KÜLFÖLD.

— **A Vatikánból** érkező hírek szerint május 17-én titkos konzisztorium lesz, melyen XIII. Leó pápa hat új bíborost fog kreálni: öt olasz főpapot és a bajor Steinhuber jézus társasági atyát.

— **A német** birodalmi tanács szombati ülésén két napig tartott heves vita után nagy szótöbbséggel elvetette Kanitz gróf indítványát, mely a gabona-monopolium behozatalát célozta. A katolikus centrum a többséggel szavazott. A mai ülés napirendjén a Jézustársaság visszabocsátásáról szóló indítvány áll.

László főherceg Székesfejérvárott.

A püspöki palotának vasárnap magas vendége volt. László főherceg ő fensége látogatta meg Dr. Steiner Fülöp megyéspüspököt.

A főherceg Himmel alezredes katonai nevelője kíséretében a tél 10-kor érkező személyvonattal jött Budapestről. A Perronon Komáromy Károly tb. pápai kamarás, püspöki titár üdvözölte a püspök nevében. Jelen voltak még Horváth állomásfőnök és Seidel főkapitány, kik szintén bemutatkoztak ő fenségének.

A főherceg az üdvözlések után a püspöki palotába hajtattott, hol a lépcsőházban Dr. Steiner Fülöp püspök és Holdházy János eim. püspök, ki szintén megyéspüspök vendége volt, fogadták. A palota előtt a 24-ik vadászrezend katonái voltak díszőrségül felállítva.

A főherceg rövid reggeli után Fiáth Miklós báró főispán látogatását fogadta, aki díszmagyarban tisztelgett ő fenségénél. Ké-

sőbb Andrásfy Gyula altábornagy tisztelgett, Joannovics alezredes és egy szolgálattelvő kapitány kíséretében.

Ezután a főherceg a házigazda és Holdházy püspök kíséretében sétát tett a püspöki palota kertjében és déli 1 órakor ebédhez ültek, melyen a főhercegen és házigazdán kívül csupán Holdházy, Himmel és az udvari papság vettek részt. Ebéd alatt a megyéspüspök szívélyes szavakban felköszöntötte fenséges vendégét, mit a fiatal főherceg nyomban viszonzott.

Ebéd után 1/4 órakor László főherceg a két püspökkel és Himmel alezredessel a püspöki szállóba hajtattott, honnan csak 6 óra felé tértek vissza a püspöki palotába. Nemsokára ezután a püspöki fogatok a pályaudvarra viték ő fenségét, kit ez alkalommal dr. Steiner és Holdházy püspökök le kísérték dr. Klaur szentszéki jegyzővel. A Perronon nagyszámu intelligens közönség volt egybegyűlvő, kik nem győzték bámulni az élőkön társalgó, daliás, fiatal főherceget. Itt szívélyes bucsut véve a házigazdától, Holdházy püspök volt nevelője és Himmel alezredes társaságában a 6 óra 15 percekor induló személyvonattal visszautazott Budapestre. A felsővárosi csendőrségi laktanyán egész nap ki volt tűzve a nemzeti lobogó.

Városi és megyei hírek.

— **Egyházmegyei hírek.** A Reitmann Vencel eszperes-plébános halálával megürült alapi plébánia vezetésével a megyés püspök ideiglenesen Fülöp István vajtai kaplánt bízta meg. Vajtára pedig Horváth Bonifác sz. Ferencrendű atya ment kisegítőül.

— **Fejérmegyei állandó választmánya** április 19-én, csütörtökön a megyeháza második emeleti kistermében ülést tart.

— **Uj fürdő.** Szépen halad előre a városunkban építeni szándékoltt gőz-, kád- és tükörfürdő ügye, ami annál is inkább örvendetes, mert új fürdő építése mindenki által rég érzett közűkségletet képez. A jegyzések 100 frtos részvényekre már meghaladják a 30.000 frtot s a lakosság minden osztályában oly szép áldozatkészség mutatkozik, hogy a kívánt 80.000 frt egész biztosan össze fog jönni. Meg kell itt emlékeztünk a város által tervezett köz ürdőről is, melynek tervét és költségvetését a városi főmérnök a város legközelebbi havi gyűlésén fogja bemutatni, úgy, hogy a közfürdő meg a nyátig fog elkészülni. A közfürdő létesítését a törvényhatóság dr. Major Ferenc városi főorvos indítványára már 1892-ben szavazta meg, a fürdő eddig csak az árlejtésnél felmerült akadályok miatt nem készülhetett el. Reméljük, hogy ezen fontos közegészségügyi intézmény, főleg a tanuló ifjuság, de mások érdekében is, az idén nem fog halasztást szenvedni.

— **Kitüntetett műépítész.** Hübnér Jenő, városunk szülötte, budapesti műépítész, azon kiváló elismerésben részesült, hogy a győri újjáéresház építésére benyújtott tervezete, a második pályadíjat nyerte meg. A kivitltre nézve azonban az ő tervezete fogadottatott el. Gratulálunk a fiatal és tehetséges mérnöknek.

— **A vízvezetéki bizottság.** Szombaton délelőtt Fiáth Miklós br. elnökelete alatt ülést tartott, melyen a „Korté és Társa“ prágai és „Rumpel és Niklas“ budapesti cégnek a vízvezeték építésére vonatkozó ajánlatait tárgyalták. A bizottság a főispán indítványára elhatározta, hogy a Rumpel és Niklas céggel mint a melynek ajánlata a legkedvezőbb, tárgyalásokba bocsátkozik s e célból a cég egyik képviselőjét Székes-Fejérvárra hívja.

— **Megszökött elmebeteg.** Szekeres János eszóri lakost nem rég a megyei kórház megfigyelési osztályába szállították, mert elmebetegség tünetei mutatkoztak rajta. Ugy látszik azonban, hogy a megfigyelési osztályban kevés a figyelem, mert Szekeres János a hó 13-án delután kilesve egy pillanatot a melyben nem figyelték meg, a kórház udvarán keresztül a kerítésen átugorván megszökött.

— **A Lövész-egylet gyűlése.** A helybeli lövészegylet tegnap délelőtt 10 órakor tartotta a városház nagytermében rendes közgyűlést K e m p e l e n Imre lövészegyleti elnök akadályozva lévén a megjelenésben, helyette az elnöki nyilatkozat Tóth Aladár foglalta el. Elnök megnyitván a gyűlést, kegyeletesen emlékezett meg az elhunyt Fel-mayer István érdemeiről, melyeket az egylet körül szerzett. Indítványára a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy részvétiratot intéz a családhoz. Ezután következett a számvizsgáló bizottság jelentése, mely szerint az egylet múlt évi bevételei 900, kiadásai pedig 800 frtot tesznek ki. Néhány jelentéktelen indítvány letárgyalása után következett a tisztújítás. A választás megejtésére Gánóczy Flóris, Tóth Arthur és Vértessy József küldettek ki. Az eredmény a következő: Fő-**lövész** mester Kempelen Imre. **Lövész** mesterek Tóth Aladár, dr. Major Ferenc és Kroutzer Nándor. **Ügyész**: dr. Kövessy István, pénztárnok: Böröndy Béla, jegyző: dr. Borchert Jenő, választmányi tagok: Csitári G. Emil, Daróczy István, Dietrich Szilárd, Felner Soma, Gánóczy Flóris, Gebhard Bódog, Havranek József, Kováts Pál, Lauschmann József, Reó István, Sárközy Aurél, Seidel Lajos, Tóltényi Antal, Valch Károly, Tóth István, Vértessy József, Kálnékkert Márton, Pápay Nándor, Tóth Artur, Say Ferenc, Kováts Károly, Nagy Ignác, Vertheim Armin és Balog Lajos. Számvizsgálók: Dvally Rezső, Schmikl János, Herceg Ignác és Turják Pál. A gyűlés fél 12 órakor ért véget.

— **Dr. Halász Kálmán** árvaszóki ülnököt és nejét Szendefy Agnes urnót nagy csapás érte, a mennyiben egy 3 éves leánykájuk croupos tüdőlobban hirtelen meghalt. Vasárnap délután temették el a rokonok és ismerősök őszinte részvételével.

— **Büntügyi végtárgyalások.** A helybeli kir. törvényszéknél a büntügyi végtárgyalások a következő sorrendben tartatnak meg: Április 17-én Tóth Ferenc és társai ellen, súlyos testi sértés; S m r k a József ellen tüzvész által okozott vétség miatt. — Április 18-án Benecze Mária ellen csalás, F r a n k Armin ellen sikkszásztás vétsége miatt. — Április 21-én P e n c Antal ellen rágalmazás, N i k s z Nándor és társa ellen lopás büntette miatt. — Április 24-én U d v a r d i Antal ellen súlyos testi sértés, S á f á r József és társai ellen lopás büntette miatt. — Április 25-én B a k o s János és társai ellen súlyos testi sértés, S z ú t s József ellen lopás vétsége miatt. — Április 28-án C s i z m a d i a Mihályné ellen tüzvész által okozott kár, M á d a i ellen lopás vétsége miatt.

— **Cégmegszüntetés.** A u e r Miksa és fia székesfejérvári cég megszűnt, s megszűnése a helybeli kir. törvényszék 2352/94. számú végzésével bejegyeztetett.

— **Megszüntetett körözés.** A székesfejérvári kir. törvényszék által R a b e l Imre ellen elrendelt körözés visszavonatot.

— **Betörések.** A u e r b a c h Jakab buza-piacon levő üzletébe folyó hó 12-én éjjel ismeretlen tettesek betörték. Munkájuk sikeres kimenetelűt ugy eszközölték, hogy az ajtón levő zárt erőszakosan lefeszítették, a kirakat üveglakát kímélték s egy zseborát loptak el. A nyomozást folytatják. — Ugyancsak ismeretlen tettes törte fel szombaton reggel P a g á c s Jánosné sár-utcai lakos tyukketrecét. Az olloppott tyukok megkorlították; a tettes azonban elmenekült. Székesfejérvárról s még nem sikerült őt kézrekeríteni.

— **Kihágások.** Horváth Józsefné demkőhegyi lakos, K ó s a Gáspárné és Balázs Istvánné maroshegyi lakosok a vasúti pályatestet rendes ut gyanút használták, a miért is a rendőrség őket 2—2 frt pénzbírságra, behajthatatlanság esetén pedig a megfelelő elzárásra ítélte.

— **Hamis mérték.** Vinczai Józsefné rác-utcai és Kuliffai Mihályné halász-utcai lakosok hamis mértékkel való mérés miatt 5—5 frt pénzbírságra, esetleges elzárásra ítéltettek.

— **Részvét.** Gr. Zichy Géza németetéséről mi is vettünk egy részletes tudósítást Seregélyesről. Ennek nyomán megemlítjük, hogy a korán elhunyt grófné iránt nagy és városszerző oly általános részvét nyilatkozott, hogy részben ez is hozzájárulhat a mélyen sújtott család vigasztalásához. Az elhunytban lapunk kitűnő tollu, elsőrangú munkatársa, Ifj. Dr. Zichy János gróf ur anyósát veszítette.

— **Esküvő.** S z a b ó István moóri m. kir. selyemtenyészési felügyelő ma, e hó 16-án esküdtött Tatán örök hűséget D o u g l a s s Ilona kisasszonynak, Hlavatthy Gyula moóri uradalmi tisztartó sógoránójának.

— **Uj polgári kör.** Sziget Ujfalu, mint leveleznök írja, a napokban megalakult a polgári kör, melynek alapszabályai jóváhagyás végett már föl vannak terjesztve a szolgabirodság útján a belügyministeriumhoz. Nagy jelentősége van e körnek a magyarosítás szempontjából, mert a tiszta német szavú községben egy kivételével csupa magyar lapokat fog járattani.

— **Elvesztett bizonyítvány.** Arany István herceglalvai lakos 1893. március 5-én 26—98. szám alatt Herceglalva község előjárósága által kiállított illetőségi bizonyítványát elvesztette.

— **Diszes esküvő** folyt le Duna-Adonyban f. hó 11-én délután. S z t a r e c z k y Géza színelőpeli tanító örök frigrere lépett P á v e l Mariska kisasszonnyal. Az egyházi szertartás után a menyasszony házában kedélyes mulatság szorakoztatta a fényes társaságot.

— **Uj kisedevő intézet.** A Dunántuli köznevelődési egylet a fejérmegyei Tárnokon kisedevő intézetet nyit, melyet még ez év nyarán fognak megnyitni. Az új ovoda szervezésével Festetich Benno gr. tanfelügyelőt és Porzsolt Kálmán egyleti titkárt bízta meg az igazgató választmány.

— **Öngyilkos nő.** Keresztesen folyó hó 12-én D e r e s Istvánné holttestét vonták ki a háza udvarán levő kutból, melybe öngyilkos szándékkal ugrott. Derezsné már hosszabb idő óta a szesz italok mértéktelen élvezetének adta magát, a minek következménye a delirium tremens volt. Ez lehetett közvetlen oka öngyilkosságának.

— **Vesztett eb** garázdálkodott nem rég a duna-adoinyi révben és vérig harapott három egyént. Az egyik áldozat, Králl halász a másik kettő gyermek. A budapesti Hőgyészintézetben mindhármán kótheti gyógykezelésben részesülnek.

— **Megvadult bika** az eresii, uradalomhoz tartozó Alsó-Besnyő pusztán a tehenészetnél alkalmazásban levő egyik csirást félholtra tiport. Mellcsontját bezúzta, a máját és a veséjét összelapította. Szegény élet-halál között lebeg.

— **Lopás.** Két lovat lopták el a napokban Boldog Mihály duna-adoinyi esküdtnek. A lókötőknek eddig sommi nyomuk.

— **Kanyaró** uralkodik Ivánésán a gyermekek között és pedig roppant terjedelemben. Az iskolakötelesek egy harmada benne fekszik. De eddig még egy eset sem végződött halállal.

Különfélék.

— **A „Fejérmegyei Napló”** a mai naptól kezdve rendes előfizetést nyit és pedig ápril 16-tól dec. 31-ig 4 frt. Ezen rendkívül olcsó árért hetenként 3—4 ivre terjedő háromszor megjelenő lapot adunk, melyben az országgyűlésről is rendes és kimerítő tudósítá-

sokat hozunk, miután Budapestben állandó országgyűlési tudósítót tartunk. Ez által akarjuk lehetővé tenni, hogy bármely szerény viszonyok között élő polgártársaink is előfizethessenek lapunkra. Mindazok kik lapunkra előfizetni óhajtának, azt helyben vagy a kiadóhivatalban, vagy a lapkiadóhordónál, vagy Márián György könyvnyomdájában jelentsek be. Vidéki előfizetők ezt egy egyszerű levelezőlap, vagy postautalványon eszközölhetik. Elfogadunk havi előfizetéseket is 50 krjával. Egyes számok a dohánytözsdekben 5 krért kaphatók.

— Lapunk mai számához négy oldal melléklet van csatolva.

— **Személyi hírek.** A király tegnapelőtt hosszabb időre Schönbrumba költözött. — Viktória angol királyné ma Firenzéből Coburgba utazott, hol jelen lesz a hesszeni nagyherceg lakodalmán. — Az orosz trónörökös hír szerint el fogja jegyezni Alice hesszeni hercegnőt. — Posiloviecs György zágrábi érsek május 6-án vonul be ünneppólyesen Zágrábra.

— **Az udvar Budapestben.** A király Budapestre jövését, mely e hó 22-ére volt tervezve, tudvalevőleg elhalasztották. Mindazonáltal nincs kizárva, hogy ő felsége még e hónap végén, vagy május elején Budapestre jön, a mit az bizonyít, hogy a budai várkapitánytól felsőbb helyről utasítást kapott, hogy a várpalota belső átalakítási munkálatait minél előbb fejezze be.

— **A hercegrímás az akadémiának.** Vaszary Kolos bíboros hercegrímást a magyar tud. akadémia f. évi február 18-án rendes tagjául választotta. Ezt ő eminenciája március 26-án kelt levelében megköszönte, 10.000 koronát adományozott az akadémia céljaira.

— **Baross Gábor mauzoleuma.** A klubusieci Baross-Mauzoleum már a múlt év október elsejére elkészült. A család kívánására a mauzoleumot aztán kőfallal vették körül. Ezzel a munkálattal most már készen vannak a Baross Gábor hamvait a gyalozói családdal történt megállapodás folytán valószínűleg május 5-én helyezni el a mauzoleumban.

— **Liberális egyesület.** Vasmegeye bizottsági tagjai közül azok, akik a szabadkőműves páholyokban tanulják a liberálizmust és a kik a kormányoknak egyik-másik tekintetben vannak kötelezve, összeállottak és liberális egyletet alapítottak, Jobb ügyre méltó lelkesedéssel mondták ki a napokban szombathelyen tartott értekezletükön, hogy ők ime egyesülnek a végből, hogy minden a törvényhatósági bizottság előtt tárgyalandó kérdés liberálisán, önzetlenül, felekezeti és osztály érdek mellőzésével oldassék meg. Egészen szabadkőműves szellem! A famozus egylet május 7-én lép akcióba a Debrecen városának és Szabolcs-megye liberális feliratást tárgyalja, mielőtt a megyegyűlés naprendjére kerülnek. Hát csak játszák gyermeki játékaikat, ki tudja meddig játszhatják még!

— **A Dunántúli köznevelődési egyesület** dicseretes mozgalmat indított meg a vidéki városokban felállítandó muzeumok ügyében. Ez ügyben e hó 20-án újabb értekezlet lesz, melyre Szóll Kálmán, az egyesület elnöke, az országos magyar képzőművészeti társulatot is meghívta.

— **Dunából kifogott holttest.** Folyó hó 12-én a D-Adonyi határban egy nagy mérvben feloszlanak indult 30—40 év körüli teljesen ismeretlen férfi hulla fogatott ki.

Irodalom és Művészet.

Nagy történelmi hangverseny.

Káldy Gyula, az országzserte ismeretes zeneigazgató, a ki tudvalevőleg Székesfejervárot kezdte meg működését, folyó hó 21. és 22-én a helybeli színházban W. Bély Hermína, Kuliffa Izabella, Walch Vilmos és Mayer Adolf, a budapesti magyar tagjainak közreműködésével nagy hangversenyeket rendez, melyekre előre is felhívjuk a közönség figyelmét. Különösen érdekes lesz a második hangverseny, melyen Káldy hosszú évi és lan-kadatlan kutatásainak és fáradozásainak gyümölcsét, a Rákóczy-korszakból ránk maradt gyönyörű magyar dalokat fogja a közönségnek bemutatni. Káldy eddig Magyarország összes nagyobb városaiban rendezett történelmi hangversenyeket, mindenütt fényes sikerrel és nagy hatással s így bizton reméljük, hogy városunk közönségének is valódi élvezetet fog nyújtani a hangverseny, melyről annak idején bőven fogunk közönségünknek beszámolni.

A Hittudományi Folyóirat

jelen évfolyamának I.—II. füzeté igen változatos tartalommal jelent meg. A 352 oldalra terjedő füzet dr. Bita Dezső, dr. Prohászka Ottokár, Kudora János, dr. Vajó János, Hölcsky, dr. Szalay Hubert, Notter Antal, dr. Székely István, dr. Kereszty Viktor és Babik József tollából hoz igen érdekes és szakszerű értekezéseket. Dr. Szalay Hubert „korszerű megjegyzések a szentségek megváltásának kötelezettségéről” c. értekezésének egy aktuális jellegű részét lapunk következő számában közölni fogjuk. A „Hittudományi Folyóirat” előfizetési ára egyévre 5 frt. Szerkesztője dr. Kiss János, a Szent-István társulat igazgatója, kinek címére (Budapest, VI. Királyi-Pál-utca 13.) az előfizetési pénzek is küldendők.

Vizsgálati hangverseny.

Tegnap délután tartotta Brestyánsky Karolin előnyösen ismert zongora-tanár úr vizsgálati versenyt, melyen a meghívott előkelő közönség ritka nagy számmal jelent meg, leginkább kiváltak a fiatal tanítványok közül Herceg Ida, Say Tekla és Say Viktor, kik korrekciójukkal, szép előadásuk és technikai képzettségük által nagy tetszést arattak. Az elért szép eredmény nagybárra a tanár úr szakavatottságának, valamint helyes tanmódszerének tulajdonítható.

TÁVIRATOK.

A polgári házasság a főrendi házban.

Budapest, április 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) A kötelező polgári házasságról szóló törvényjavaslat, melyet a képviselőház megszavazta, a főrendiháznak fog átküldetni. A főrendiháztól fog függni, akar-e várni addig, míg a képviselőház a gyermekek vallásáról, illetőleg az 1868. LIII. törvény cikk nem ély intézkedéseinek megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatot is elfogadja. Ettől a kormány el nem térhet, mert a képviselőházi tárgyalásban sem követte a funkcionát, mely csak a két javaslat együttes szentesítésére van kikötve. A főrendi ház szavazatának mérvado körökben döntő súlyt tulajdonítanak az egész politikai helyzetre nézve.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, április 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) A képviselőház ma általános részvétlenség mellett folytatta a

kötelező polgári házassági javaslat részletes tárgyalását. A 28—73. és 104—143. §§-vita nélkül változatlanul elfogadták, a házasság megszűnéséről szóló V. fejezet pedig Apponyi Albert gróf indítványára a holnapji ülésre maradt.

Általánosan azt hiszik, hogy a há. a részletes tárgyalást szerdán vagy csütörtökön be fogja fejezni.

A Pesti Napló új urai.

Budapest, ápr. 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) A Pesti Napló ismét elvet változtatott, a mennyiben ezután nem többé a nemzeti pártot fogja szolgálni, hanem Eötvös Károly és Wekerle Sándor miniszterelnök érdekeit.

Egy megszűnt liberális lap.

Budapest április 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) A „Honvéd” című képes napilap, mely a múlt év nyarán indult meg és Eötvös Károly érdekeit szolgálva a legfoktelenebb hangon támadta meg mindig a liberális egyházpolitika ellenségeit, ma megszűnt.

Véres szerelmi dráma.

Budapest, április 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) Véres szerelmi dráma színhelye volt tegnap a Podmaniczky-utca 11. számú háza. Prosztyovics Erzsébet leány Szapanyos levélhordót agyonlőtte még mielőtt megakadályozhatták volna. Szívének szegőzte a forgópisztolyt és magán is olyan súlyos sebet ejtett, hogy most a halállal vívódik.

A szerencsétlen leány megcsalt szerelemből követte el végzetes tettet, mert Szapanyos, kivel régi viszonyban élt, szakított vele s e héten más leánnyal akart megcsüdni.

Kanonizáció.

Róma, április 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) De Avila János spanyol áldozárt a szentséges atya tegnap délelőtt avatta a boldogok sorába.

A fényes egyházi processusnál 7000. spanyol zarándok volt jelen, kik ez alkalomra érkeztek a szent városba.

(De Avila János, a Kluni) Spanyolország) egyházmegye papja 1619-ben halt meg Montiliában a legnagyobb életszentség hírében, mit az ő közbenjárásával történt három esoda is bizonyít. Ezekről már XIII. Kelemen pápa 1759-ben kiadott decretumában tesz említést, melynek alapján XIII. Leó pápa a múlt év november 13-án megindította a boldoggá-avatási pert.

Venecia, április 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) A német császárné tegnap fiaival inkognitó ide érkezett.

Karlsruhe, április 16. (A „Fejérmegyei Napló” eredeti távirata.) Vilmos német császár tegnap Bécsből ide érkezett.

Szerkesztői üzenetek.

Soknak. A „Fejérmegyei Napló” megindítása alkalmából a megye és az egész Dunántúli társadalmának összes köreiből anyai szerenese kívánat érkezett hozzánk, hogy képtelenek vagyunk ezeket egyenként megküldözni. Fogadják tehát lapunk összes jóbarátai e helyen köszönetünket és azon igéretünket, hogy kitűzött irányunktól soha és semmi körülmények között eltérni nem fogunk.

Vörösvár. Pé, Csé! A viceken eleget mutattam magam, nem akarjuk hogy a közönség használatát kapjon. Várjuk az invit. — L. Eger. Készítenet a gratulációt. Nemsokára írok. J. J. juniusba Rómába. — Bicske. Hogy tetszik? — Sz. Bécs. Levelem megkapta? Várjuk az olyan jó értesítéseket, mint a múltkor volt. Salve! — P. A. Kalocsa. Várjuk szíves közreműködését. P. J. tanító. Adony, Tanító urak, kik a rendes levelezői tisztet teljesítik, lapunkat félárért kapják. Muzsik. Vártam; vártam, de hiába vártam: E. Zoltán Budapest. Csinos tárcáját legközelebb küldjünk. — J. R. Jenő. Kérjük. szereztesse meg bennünket legközelebb. — F. F. F. Serégyes. Köszönet a sziveségért. — Dr. Rott N. Roma. A lap rendszeren megy. Munkátárs és tudóstól tiszt elvállalására kérjük. Levél meg.

Helyreigazítás. Károly János apátkanonok urnak lapunk mai számának mellékletén közölt „Örizzük meg történelmi emlékeinket” c. tárcájukból, néhány példányban, több értelemzavarad sajtóhiba csuszott be, melyeket ezenel helyreigazítunk: Csákvári vár helyett olvasd csákvári; Domonkos prépost nem kormányzásra, ha-

nem koronázásra érkezett Székesfejervárra: János nagyváradi püspök nem méltóságáról, hanem csak méltóságáról mondott le; tengerelleki várak h. olv. várak; Kálmánsey Domonkos munkája nem kátyára, hanem hárttyára van írva. Péter székesfejvári püspök h. olv. nándorfejvári: Olaj-utca helyet olv. Olasz-utca.

Ujdonságok asztalterítőkben, párisi különlegességek battist ajour zsebkendőkben, monogrammok himzése izlése kivitelben, disztörülközők, himzett ágyneműk, svajei himzések, legjobb minőségű rumburgi, irhoni, hollandi, creasz, paplanlepedő és ággyásznaak, selyem-kasmir-és pique paplanok legutányosabb árban számítva beszerezhetők özvegy Hanel Antalné és Schwanner vászon, fehernemű, és mennyaszszonyi kelengyék raktárában Székesfejvárr, barátok épületében.

Füzy Márton férfi és női cipész Sz.-Fejervárott Kossuth-utca 20. sz. Ajánlja dusan fűlszerelt raktárát férfi női és gyermek lábbeliekben. Megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek a lehető legutányosabb áron. — A nagydémű közönség szives pártfogását kéri tisztelettel Füzy Márton férfi és női cipész.

Közgazdaság.

A XI. tenyészállatvásárt szombaton nyitotta meg Budapesten nagy és előkelő gazdaközönség jelenlétében Bethlen András gr. földmívelésügyi miniszter. A kiállítás a lötenyésztes emelésére alakult részvénytársaság Tattersall-telepének összes helyiségeiben van elhelyezve és mintegy 2000 állatból áll. A bíráló bizottság már a megnyitás előtt végezte munkáját és osztotta szét a díjakat. A Fejérmegyei kiállítók közül díjaztattak: Jó zsef kir. herceg martonvásári tenyészete (merinó gyapjas juhok, II. díj és elismerő oklevél) Zichy János gróf (szarvasmarha, hazai tájfajták és keresztetések, III. díj.) és Nádasdy Ferenc (n.-ladányi tenyészett pinzgauai díj.) — A vásár melyet tegnap és ma igen sokan látogattak, ma véget ért.

Uj bankjegyek. Az osztrák-magyar banknak a koronaérték behozatala következtében megállapított új alapszavály tervezetét a napokban küldték meg a magyar és osztrák kormányoknak. Az új privilegium tartama annyit időre tervezetik, a meddig az osztrák-magyar pénzvezényment tart, t. i. 1910-ig, illetve 1912-ig. A tervezet szerint az új bankjegyek legkisebbiké 25 koronáról fog szólni. Ezen kívül 100, 500 és 1000 koronás bankjegyek is fognak kibocsátatni. A magyar és osztrák kormányok valamint a bank képviselői legközelebb fogják a tervezetet tárgyalni s nem lehetetlen, a mi kívánatos is, hogy 25 koronánál csekélyebb értékű bankjegyek kiadását is fogják elhatározni.

A román kereskedelmi szerződés. A képviselőház közgazdasági bizottsága e hó 13-án tárgyalta a Romániával kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot s azt rövid vita után el is fogadta.

Nagy lóvásár Érsekújvárott.

A nyitramegyei gazdasági-egyesület által a f. évi május hó 6-án és 7-én Érsekújvárott rendezendő nemzetközi nagy lóvásár a múlt éviéknél sokkal tágabb keretek közt fog lefolyni. Ezen vásár feloldése rohamosan mondható, mert 12 év alatt az ország egyik legkiválóbb lóvásárjává fejlődött. A külföldi kereskedők nagy bevásárlásokat készülnék itt tenni, a többek közt a bolgár kormány szintén küld bevásárlás végett megbízottat ezen Európazserte jóhírneke örövendő lóvásárra.

Székesfejvári piaci árak

1894. április 14-én.
G a b o n a ; buza 7.10—7.20, rozs 5.20—5.30, árpa 6.20—6.50, zab 6.70—6.80, kukorica 4.80—4.90, bab 5.30—5.40 frt métermázsánként.

Hízott sertés: könnyű 25—26, nehéz 30—32 kr. klgr. eleven suly szerint.

Előfizetési felhívás!

Székesfejérvár ezer éves fényéből tér vissza egy sugár!

Szt.-István első királyunk itt tette le a keresztény Magyarország alapját, azt az alapot, mely nélkül pusztulás és a melylyel viruló nagyság a nemzetek sorsa.

Ezen vallás, erkölcs és józanság az, mi hazánk 1000 éves létjogát biztosította. Az újabb évtizedek alatt a politikai és társadalmi életben, különösen a magyar sajtóban rendbontó eszmék vertek gyökeret, nagyhangú, álnok jelszavakkal törekszenek elszórní a politikai szédelgés és erkölcsi szabadosság magvait, hogy hazánk és nemzetünk alól a józan keresztény alapot fibontogassák.

Az óriások nyomát azonban törpék nem gázolják, az örök igazság fényét lidérek nem homályosítják el. **Sz.-István ker. Magyarország, a ker. szellem ősi ereje visszalöki mindazon erőküldéseket, melyek létét és valóját megbénítani törekszenek.**

Ezen ferde áramlat ellen vesszük kezünkbe mi is a becsületes védelem fegyverét, midőn szerény igénnyel, de férfias önérzettel lépünk

„Fejérmegyei Napló“

című, egész Dunántúl érdekeit felölelő politikai, társadalmi és szépirodalmi hetilapunkkal a nagyközönség elé.

Felesleges hangsúlyozni, mily súlyos akadályok merülnek fel egy politikai lap megindításánál, mégis önérzettel mondhatjuk, hogy annak dacára

oly eredményt tudunk felmutatni,

milyen vidéki, politika irányu lapoknál fehér holló számba megy.

Ezen jelenség igazolja létjogosultságunkat. De elemi szükséglet kielégítését is látjuk abban, hogy a nagy állampolitikai kérdéseket ne csak a fővárosi, de szab. kir. Székesfejérvár város és Fejérmegye sajtó-törmékei is tüzetesen tárgyalják, s helyi érdekeinket helyesen, közmegegyezésre illeszthessük az országos érdekek keretébe.

A sajtó fontos feladatot teljesít, ha védi az igazságot és körülhatárolja ostromozza korunk felburjánzott erkölestelenségeit, vallástalanságra kiváló hajlamát.

Mi visszautasítva minden idegen talajból mérgezett levegőben kipárolgott eszmejárványt, az egyednek és a társadalomnak boldogulását nem a kitörni kívánczó emberi vágyak s eszmék felszabadításában keressük, hanem azon keresztény szabadságban, melynek szabályozója a jog, alapja az igazság.

Fáradhatatlanul küzdünk tehát ezen igazság érvényre jutásáért, küzdünk a vallás és erkölcsök ellenségeivel szemben.

E szellemben tesszük bírálatunk tárgyává a törvényhozás, kormány, a helyi hatóságok és társadalmi egyesületek esolekményeit; nyilvános elismerésben részesítjük a haza, a nép jólétét előmozdító közintézkedéseket; de

minden célzatos üldözés, hatósági túlkapások ellen rendületlenül sorompóba lépünk.

Gondoskodásunk tárgyát fogják képezni az iskola, a városi, megyei és dunántúli ipar, kereskedelem, földmívelés.

Tárcacikkeinkben jó nevű íróktól élvezetes olvasmányokat nyújtunk.

Hireinket hiteles forrásból meritjük.

Országos és külföldi nagy érdekű eredményekről távirat, sőt rendkívüli lapok kiadása által, kívánt gyorsasággal értesítjük közönségünket, a helyi tudnivalóknak állandó rovatot nyitunk.

Hasonlólag a törvényszéki, közigazgatási és pénzügyi fontosabb eseményekről kimerítő tudósításokat nyújtunk és a most érintett természetű ügyekben, ügyes-bajos előfizetőinknek

bármiben ha felvilágosításra szorulnak,

a szerkesztői üzenetekben megbízható feleleteket adunk.

Hogy a nagyközönség várakozásának nem csak óhajtunk, de meg is tudunk felelni, arról kezeskedik munkatársaink hosszú névsora, melynek már futólagos átpillantása is meggyőzi az olvasót azon szellemi tökének nagyságáról, melylyel lapunkat megindítjuk.

Munkatársaink eddig is tevékeny részt vettek hazánk politikai, társadalmi és irodalmi életében, és legfőbb ambíciójuknak tekintik, hogy obbeli működésüket ezután a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ hasábjain is folytathatják.

Politikai és társadalmi cikkeinket fogják írni:

Zichy Nándor gróf, Esterházy Miklós Móritz gróf, ifj. dr. Zichy János gróf, Barkóczy Sándor báró, dr. Gyürky Ödön, dr. Vajay István, Pompéry Aurél, Tóthfalussy Béla, dr. Mihályfi Ákos, Herbst József, Dallmann József, Hufnagel János, dr. Major Ferenc, Eörsy C. János, Magó Károly, Lubrich Agost, Köhalmi M. Béla, Fülöpp István, dr. Koch Lajos stb. stb.

Tárcarovatunkban szépirodalmi, muláttató és oktató olvasmányokat fogunk nyújtani:

Zichy Lujza grófnő, Vértessyné Gizella, dr. Sziklay János, J. Virág Béla, Szentlér Ferenc, Tomor Ferenc Erdélyi Zoltán, Égely Mihály, Tóth Mike, dr. Szalay Hubert, dr. Kisfaludy A. Béla, Lányi Ernő, Peék Gyula, Marhos Gyula, Cenner Lajos, Becskly László, Hang Dániel, Kneiffel Ferenc, Balla Károly, dr. Greizinger István, Moenich Károly, Szaller István, Istvánfi R. Jenő, Fülöp Sándor, dr. Werner Adolf stb. tollaiból.

Közgazdasági rovatunkban pedig

Dr. Szabadi József, Blaskovics Ferenc, Szöllösy Gyula, Krizsán János, dr. Drucker Jenő stb.

fogják szakavatottan tárgyalni mindazon kérdéseket, melyek hazánk mezőgazdasági, ipar és kereskedelmi, valamint pénzügyi viszonyait érintik.

Bizalommal fordulunk tehát irodalmi vállalatunk barátaihoz, hogy lapunkat pártfogásukban részesíteni sziveskedjenek.

Hogy lapunk monnél szélesebb körökben terjedjen, előfizetési árát a lehető legolcsóbbra szabtuk.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

A „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ megjelen Székesfejérvárott hetenkint háromszor u. m. hétfőn este, csütörtökön reggel és szombaton este Márián György nyomdájában.

A „Fejérmegyei Napló“ a jelen évre ápril 16-án nyit rendez előfizetést. Az előfizetési ár tehát ápril 16-tól december 31-éig 4 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

HIRTLING PÁL
KOCSIGYÁRTO
SZ.-FEJÉRVÁR, TOLNAI-UTCA 10.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánlom ujonnan berendezett raktáramat.

Készíték
mindennemű hintókat,
minden
a kocsigyártás szakmájához való
részeket,
úgyszintén tűzoltó szerkocsikat.

Javitások a leggyorsabban és
jutányos árért eszközöltetnek.

Használt kocsik
ujakért becsértetnek.

A budapesti kereskedelmi muze-
umban állandó kiállítást tartok.

Könyvkötészet

a legujabb gépekkel, leg-
divatosabb és legszebb dí-
szítésekkel felszerelve, hol

díszkötések

úgy a legegyszerűbb kö-
tések is pontosan és jutá-
nyosan készíttetnek el.

KUBIK LŐRINC

könyv- és papirkereske-
dése, könyvkötészete,
irodaiszerek, papirraktára

Székesfejervárott,
Nádor-utca 2. sz.

VÖLGYI LAJOS
könyvnyomdája és könyvkötészete
lektori, irodalmi szerek és papirraktára
MOÓR

Ajánlja üzletét minden a könyvnyomdai
szakmába vágó munkáknak tiszta és
hibátlan elkészítésére.

Előfizetések elfogadtnak mindenféle
hírlapokra és folyóiratokra.

A „Moór és Vidéke” hetilap kiadóhivatala.

MÁRIÁN PÉTER
liszt-, fűszer- s hűtőgételek kereskedése
SZÉKESFEJÉRVÁR,
kórház-utca 1. szám, a „Fejérmegyei
Takarékpénztár” épületében

Mindennemű
ÉLELMELI CIKKEK
a legjutányosabb napi árakon kaphatók.

Köszén és vágott fa eladás.

Boreladás.

Bátorkodom a n. é. közönség szives
figyelmét az alanti árjegyzékemre felhívni
és kérem engem nagybecsű megrendeléseivel
megtisztelni kegyeskedjék.

Hordó borok 50 literen felüli vételnél, fo-
gyasztási adó nélkül, készpénzfizetés
mellett:

Fehér asztali bor	100 liter	20.—
Fehér csókakói	" "	32.—
Vörös burgundi	" "	24.—
Vörös Cabinet	" "	30.—

Palackozott borok adózva:

Fehér asztali	1 nagy üveg	—35
" "	1/2 literes	—18
" "	csókakói finom 1 n. ü.	—40
" "	" peccsenye 1 "	—50
Vörös burgundi	1 "	—40
" cabinet	1 "	—50

Vidékre 50 liter vételnél 7 kr. literenként
fogyasztási adó leszámítatik.

Palack árak: 1 drb. nagy 10 kr. 1/2 li-
teres 5 kr, melyek ezen beszámított ár-
ban vissza is vétetnek.

Az általam szállított bor valódisága és
tisztaságáért felelősséget vállalok.

Vidéki megrendelések gyorsan és ponto-
san eszközöltetnek.

Ugyanitt tisztelettel tudatom, hogy francia
és magyar **cognac**, saját készítményű
(francia mód szerint) **pezsgőborok**:
Nemzeti 1 frt. Alba-Regia 1 frt 50 kr.
Salon és márciusi sör hordóban és üveg-
ben; nemkülönbön román és portlandi
cement a legjobb minőségben és legju-
tányosabb árban kaphatók.

Kiváló tisztelettel
Lichtneckert Antal.

BUTOR

szolid készítmény bámulatos olcsó árak.
Nagy választék!

Teljes berendezéseknél ármérséklés.
Házassági kelengyék izléses kivitelben
olesőbbak, mint bárhol.

JELINEK B. A. és FIA
Budapest, VII. Kerepesi-út 8. sz.
a Pannónia-szállóval szemben.

Agyagáru kiállítás. Budapest, 1891.
A m. kir. kereskedelemügyi miniszter nagy-
méltósága elismerő okirata.

ALAPITTATOTT 1855-IE ÉVBEN.

Arany érem. **HAVRANEK ANTAL** Arany érem.

AKADEMIAI SZOBRÁSZ ÉS KÓFARAGÓ, BÁNYATULAJDONOS
SZÉKESFEJÉRVÁRÓTT.

ÜZLETHELYISÉG ÉS RAKTÁR: FELSŐ-VÁROS, KIRÁLYKUT-UTCZA 1. SZ.

Elvállal minden néven nevezendő épületmunkát gránit, márvány, mész vagy homokkőből. Szobrok
mellszobrok, csoportozatokat, épület- s egyéb szobrászati díszítményeket, kő, cement s gypsből.

Siremlékek legnagyobb raktára!

Bazalt, syenit, gránit, márvány és homokkőből a legszebb és legujabb minták szerint
készítve. Sírboltok, utíteszülétek, emléktáblák, keresztelő medencék. Ur-asztalok, szentelt-
viztartók stb. jutányos árban — Kovácsolt és öntöttvas sirkerítések. — Kitiprott lépcsők
az eredeti kőnemnek megfelelőleg jótállás mellett javíttatnak ki.

Ujbányai malomkő (tótkő) gyári raktára. Árjegyzék, tervekkel és minta-kövek-
kel készséggel szolgálók!

„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ”
című politikai lapra
* ELŐFIZETÉSEK *
a szerkesztő-kiadóhivatalban
és Márián György könyvnyomdájában
fogadtatnak el.

Székesfejérvár, 1894. március 24-én.

Van szerencsénk az igen tisztelt közönség becses tudására juttatni, hogy mai naptól kezdve és sokoldalú óhajnak megfelelően — üzletünkben

szabott árakat vezettünk be

Midőn egyszersmind raktárunkat **ruhakelmékben** és **diszítésekben**, ugymint: **felöltőkben** és más confectionban — nemkülönben **asztal- és vászonneműekben** a **leggazdagabban felszereltük**, reméljük, hogy az igen tisztelt vevőink már **egyszeri látogatás után** tapasztalni fogják, hogy üzletünkben a bevásárlás dús választék mellett **nagyon jutányos és biztos alapon eszközölhető.**

Azon bizalmat, melyet számos vevőinknél több mint 50 év alatt kiérdemelni szerencsések voltunk: szigorú szoliditáság és ezzel járó minden egyes darabon látható szabott utolsó ár által mind szélesebb körre véljük kiterjeszteni.

Van szerencsénk egyszersmind tudatni, miután mi is készpénzen vásárolunk, hogy t. vevőink érdekét megóvjuk az által is, hogy készpénz vagy 30 napon belüli fizetéseknél 5% — öt száztólit, a confection üzletnél pedig 10 száztólit leszámolunk.

Ezen egész eljárást azon célból követjük, hogy a mindkét félre kellemetlen alkudozás kiküldessék. — Kivételt képeznek a gácsi gyártmányok, — melyek bizományban lévén, — eredeti gyári áron, de minden leszámítás nélkül árusítatnak el.

Midőn a nagyérdemű közönség szíves bizalmát továbbra is kikérjük, maradtunk teljes tisztelettel

KREIZLER SÁMUEL és FIA.

VÉGH GYULA

szobafestő és mázó
Székesfejérvár, szarka-utca 6. szám.

Elvállal mindennemű
homlokzat festéseket
a legizibesebben és a legújabb divat szerint,
templom festéseket,
fényezéseket
a lehető legjutányosabb áron.

Székesfejérvár,
Sas-utca 7.

Fogházás,
plombálás,
műfogak.

Dr.
Huszár
Adolf
fogorvos

Fogházás,
plombálás,
műfogak.

Rendel: délelőtt
8—12. d. u. 2—6.

A mődlingi cipőgyár

fiókraktár üzletvezetősége

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy a tavaszi és nyári idényre nagy raktárt tart **férfi, női és gyermek-cipőkben**, melynek szabott ára minden egyes cipőtalpra rá van nyomva.
Férfi cipő . . . 2.70, 3.30, 3.50, 6.50
Női . . . 1.60, 3.35, 3.60, 5.25
Gyermekecipő . . . 1.40, 1.60, 1.80, 2.50

Tisztelettel

mődlingi cipő fiókraktár üzletvezetősége

Székes-Fejérvár, Nádor-utca.

PFINN JÓZSEF TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

érc és fakoporsó raktára

SZÉKESFEJÉRVÁR OTT

iskola és Jókai-utca sarkán.

Ajánlom a nagyérdemű közönség becses figyelmébe dusan berendezett

koporsó-raktáromat,

hol egyszerű és kettős dísz érc-koporsók, minden színben és nagyságban kaphatók.

Ugyszintén kaphatók egyszerű és díszes fakoporsók, szemfüdelek, vánkos, matracok, fátolok, továbbá nagy raktárt tartok

sírkoszorúból

a legolcsóbb áron.

Elvállalom temetkezéseknek teljes elrendezését
ugy helyben mint vidéken.

Vidéki megrendelések távirat útján is eszközölhetők és azonnal teljesítetnek.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses figyelmét felhívni

női ruha készítő

üzletemre; miután jól kiképzett munkáerővel rendelkezem, képes vagyok egy **elegáns öltözet utcai ruhát 6 frttól** kezdve fölfelé elkészíteni, pontosan és leggyorsabban.

Elvem és fűtőrekvésem nagybecsűl megrendelőimet úgy olcsó ár, mint tiszta kidolgozás által minden tekintetben jól kielégíteni.

A n. é. közönségnek szíves rendelkezéseivel való támogatását kéri

kiváló tisztelettel

TÓTH JÁNOS,

női ruha készítő

Sz.-Fejérvár, iskola-utca 2. sz., az emeleten.

Jó házból való tanulóleányok felvétetnek, a szabás és varrásban alapos oktatást nyernek.

Szédelgés.

Ne tessék félreérteni! Szédelgés alatt nem azt a fura állapotot értem, mikor az ember maszlagtól, vagy mitől összetéveszti a jobb lábát a ballal és a feje lokivánczik a nyakáról, mint a kétnapos cserepes inas a toronytetőről, hanem más valamit értek, mit mindenki megért, ha tiszta magyarul mondom meg a nevét. Sviindli. Itt is a maszlag dolgozik, de nem a gyomorban, hanem a fejben, és csodálatos! A maszlagos fej teljesen jól érzi magát. Összes gyönyörűsége, ha elhithető a világgal, hogy ő az igazság ingatlan fundamentuma. A mint a göztkocsin ülő az ut fűt körbefutni látja, épen így, a ki a szédelgésnek egyszer felült, szentül elhiszi, hogy az ő kerekén kell lenni a vén földnek forogni, ha földülni nem akar.

Lásuk csak, mi is hát a szédelgés?

A szédelgés nem egyéb, mint hazugság: látszani és nem lenni. Legalul kezdem. Hamis haj. Igaz ugyan, hogy a fej viseli, de hát mit tehetek én arról, ha sok embernél a fej a legalsóbb rendű ingóság. Hamis fog, hamis termet, vén husból Vénus, stb. És mindez nem hamis ám, hanem műdolog: műhaj, műfog, műtermet és így tovább.

De jól van. Ha valaki pótolni akarja, mit megtagadott tőle a Teremtő és elég gyermekes örömet táplál a mások és önmaga megcsalásában, hát csak hadd örüljön, hanem mikor valaki az Isten képmását, a természetes valóságot rúti-títja el, az már mégis csak maszlagos észjárásra mutat.

Ma már nemcsak műfog és haj létezik, de műhang is, persze nem a szájon, hanem az orron keresztül. Műkézfogás, mikor a találkozókat karját hetvenhét szögletbe rántja a göres és orruk alatt fűrészelnek vele egyet a levegőben. Van műjárás is. Ma úgy kapkodják lábukat a magasba, mintha tűzes tapló volna a talpukra kötve, holnap a léha lödörgés a szokás és kezűket, lábukat úgy dobálják, mintha minden darabját mástól kapták volna kölcsön. Ma bokáig ér a klepetussuk, holnap úgy festenek, mint a ki-

tépett farku barázdabillegető. Ha úgy jól végig-fundálom az utcáit az ilyen Isten-csudáját, hát bizony tisztára zavarba jövők és az eszemtől kell megkérdeznem, hogy hát ember-e az, amit most látok, vagy m a j o m ? ! Így a divat! De mi az a divat? Megint csak szédelgés, még pedig csak olyan gyenge, szopós szédelgés, melynek anyja is van.

A szédelgés hibája a fejben van, mint a bomlott óráé a kerékben.

A divatos gondolkodás módot korszellemnek mondják és ez az öreg szédelgés. Korszellem! Ki beszélt vele, ki látta, hány a füle, vagy a keze? Mi az tehát és hommé e nagy creje, melylyel az egész világot cipeli magával? A korszellem, vagy más hazug szóval a közvélemény, épen nem a közös emberiség véleménye, nem jó szelleme a kornak, hanem boszorkánya, mely úgy megüli az emberek mellét, hogy ellene szólni sem mernek. Valamelyik felvilágosodott fő (persze a belvilágosága üres; elkiáltja magát, hogy jelen felvilágosult szádanduk ezt meg ezt kívánja; fel kell szabadítani a lelkiismeretet a középkor butaságai alól; ilyen és más nagy hangu éretlenségeket mondanak és kész a közvélemény. A mai üres lelkű emberek pedig ábitattal hallgatják, mert semmitől se félnek jobban, mintha azt mondanák róluk, hogy nem felvilágosultak és nem haladnak a korrall. Van elég józan ember ma is — nem tagadom — de úgy vannak, mint mikor két becsületes ember éjjel egy vasuti kocsiiban utazik; mindenik a másikat nézi utonállónak és félve vonul a kocsi szögletébe, pedig egy kis kurázsival szóba is eredhetnek, talán még atyafiságot is süthetnek ki egymás közt.

A testi szédelgés oka vagy az, ha üres a gyomor, vagy ha túl van terhelve. A lelki szédelgésnél ez a kettő együtt jár. A mai kor szédelgőnlé hiányzik a hit, a vallás és helyét mindenféle képtelen álmok foglalják el. Nem is lehet másképp. Lelkünk Isten kezéből került ki, azért mindig a magasba kíván repülni; ha egyszer elvesztette hitét, a magasba vezető utat, akkor egész útja egy óriási és folytonos szédel-

gés lesz. Noe két madarat eresztett ki a bárkából; a tiszta galamb visszakivánczolt, a holló jobb szerette a dügtetést, hát ki maradt. Ez a mai szédelgés magyarán. Isten nem kell neki, hite nincs, az érény nagyon terhes, a becsület nagyon feszes mellény a mai mulatni vágyó szívnek. De ki akarja még is, hogy hitetlen pogány. vagy beestelen legyen a tulajaja? Egy kis szédelgés segít a bajon. Kitalálunk az igazi helyett mű-hitet, műjellemet, műbecsületet. A hitet úgy tekintik, mint a rőföskereskedést, a hol tetszés szerint lehet lemérni a portékát: ez tetszik, amabból nem kívánunk foltnak való se, de azért féltéglával verik a mellüket, hogy ők „jó katolikusok.” A műjellem szerint, a ki nem sikkaszt és nem lop, becsületes, jellemes ember, hogy gyermekeinek mindennapi kenyerét elissza, vagy elkártázza, ahhoz senkinek semmi köze; ha megkeresi a konyhára valót, becsületes férj; bűnös utai, azok gavallér ügyek. Vigyázz! valamelyik tuskerevaló embernek meg ne mond az igaz titulját, mert elverik rajtad a port az igazság szent törvényeivel, te azonban lehetsz tuskerevaló, csak aztán jól forgasd magad, a ki meg merne sérteni, azt hívd ki párbajra, huzd nyársra. aztán tartsd fel az orrod jó magasra és oly becsületes ember vagy, hogy még!

Ne félj semmitől! Van a világon annyi köpönyege a szédelgésnek, hogy hármát is vehetsz magadra, ha esetleg rossz fát tetted a tűzre: szabadság, egyenlőség, haladás, felvilágosodás és a többi száz más! Tudom ám, mien törőd az eszed, kedves olvasóm! Te itt a te szent eszméidre, a szabadságot, felvilágosodást és a többit leszólni halod. Nem esodálkozom. Megszokta a világ, hogy hizelegjenek neki és azért se haragszik, ha megkötözik, csak mézes madzaggal tegyék. Szép szavak azok, de ha jól mefontoljuk, hogy mit értenek ma alattuk, bizony csak annyiba vehetjük, mint a sorradó beteg láztól piros arcát. Hej! ha nem volna ilyen kurta ez a papiros, most mindjárt beszélhetnénk arról a felvilágosodásról, haladásról és a többi szeltoló hazugságról, de még lesz rá

TÁRCA

A „Fejérmegyei Napló”-hoz.

— Első száma megjelentekor. —

Indulj utadra Annak szent nevében,
Ki alkotá az élet tengerét,
Ki nagy s hatalmas Úr ma is folette,
Kinek áldását oltalmul nyered;
Az Ő nevében béke jár nyomodban,
Még a vihar is nagy békére vál,
— Indulj utadra Jézus szent nevében,
Üdvöt talál, a ki nyomába jár!

Kelő tavasz sugári játszadoznak
Égen, földön s a föld minden rögén,
S minden kis rögben gmozdul az élet
S virág fakad a táj minden szögén;
Tavasz köszönti jöttöd s lét kelése,
Dallal fogad a visszatért madár,
— Oh kelts tavaszt az ember-szív telében,
Erény-tavaszt, mely hit nyomába jár!

A tél kegyetlen. Jégbilincse egyikint
Lektőve zár folyót és patakot,
Virágtalan lesz ennek bérei partja
S azon se jár más, csak jégtorlaszok:
Nagy és kicsiny mind egyaránt tehetlen,
Ha nem hevíti eszmény- s hitsugár,
— Oh gyujtsd szívünkben, gyujtsd a hit világát,
Ennek nyomán üdv, áldás, béke jár.

Hosszú a tél, nehéz kivárni végét,
Eped a szív a szebb tavasz után;
Eszmény s hit nélkül nincs igazi élet,
Ha lenne is, az pusztá té csupán.
Öröm kel jöttén az első virágnak,
Tavaszt hirdet kis hóvirágra már,
— Légy hirnőke egy szebb élet-tavasznak,
Mely mindenütt virágot hintvo jár!

S mi oldja fel a télnek rab-bilincseit?

A jég s a fagy mitől is olvadoz?

A napsugártól, mely minden fűszálra

Melengetőn sugárt sugára hoz.

Oh minden lépted szeretet hevítse,

Csak így ujul a szív s a lét-határ,

— Tanuld meg azt az ébredő tavasztól,

Hogy a virág sugár nyomába' jár!

S miként a nappól az egész világra

Egyenlő fény hinti sugárzatát,

Igazság fénye ragyogjon előtted

Kicsinyre nagyra, mindre egyaránt.

Imigy tudnánk soha sincs veszélye,

Ezer sirén csáhangja szítsa bár,

— Győzelmet csak az igazság arathat,

A diadal ennek nyomába jár.

S a mit e földön égi örökségül

Hagyott az Úr: az Egyház és Haza,

Legyen legszentebb, mindeneknél szentebb,

Ha tán jövőd harera szólítana!

„Hitért s Királyért” — ez legyen a jelszó,

Ha érte bár tövis füzére vár . . .

— Indulj utadra Jézus szent nevében,

Mert győzni fog, a ki nyomába jár!

Kalocsay Alán.

Őrizzük meg történelmi emlékeinket!

— A „Fejérmegyei Napló” számára írta: KÁROLY JÁNOS apátkanonok. —

Ezzel kezdem a „Fejérmegyei Napló”-nak ígért első tárcám írását. Úgy teszek mint az egyházi szónok, ki beszédeje elé tüzi a textust, mely ha ügyesen van választva, kell hogy magában foglalja az egész beszéd rövid tartalmát. Az ön rövid kérelmemből is tájékozhatja magát a nyájás olvasó, hogy miről akarok eszevegni.

Bizony nem lehet eléggé megszívlelni

e kérelmet, melyet megyénk és városunk régi emlékeinek érdekében intézek az olvasó közönséghez; hisz nincs hely széles e hazában, ahol oly nagy dolgok történtek volna, mint épen Fejérmegyében és Székesfejérvárott. És mégis mindenütt inkább talál az ember egy-egy régi emléket mint a mi vidékünkön.

A megyében Csókakő vára, a csikvári vár maradványa, mely most magtárrul szolgál, a Kajászó völgy partján álló szentiványi templom omladéka, a zámosyi rom, az istümei templomrészlet, a kerek-szent-tamási csonka torony, a csabdi pusztai torony és a török időkbeli való érdi minaretten kívül alig van valami a mult idők maradványaiából. S ezek fontartásához sem szükséges egyébb, mint egy kis kegyelet, hogy pusztító kéz ne nyuljon hozzájuk.

Igy vagyunk Székesfejérvárott is régi emlékeinkkel. Mi van itt ma már a multból más, mint a Szt.-Anna kápolna?

Nem nagy alkotmány ugyan, de nagy idők és nagy emberek emléke fűződik hozzá. Látta Mátyás király korát, tuléte a török hódoltságot, belsőleg legutoljára az oltár fölötti cimere mutatja, miként 1711—29 körül gróf Nádasdy László székesfejérvári őrkanonok restauráltatta. Az őrkanonokság birtokai 1804-ben összeiratván, 1807-ben a kegyes rendiek javadalmaizására fordítottak. Így került a kápolna is a hazafias tanító-rend tulajdonába s bár elhatának e sorok a rend tartományi főnökének, ft. Léva y Imre urnak tudomására azon gyengéd megjegyzéssel, hogy a kápolna a belsőleg esz-közlendő stilszerű restaurációt régiségénél és műbeesénnél fogva is nagyon megérdemelné.

Kálmáncsary Domonkos, a székesfejérvári káptalan prépostja, Mátyás király

alkalmunk. Csak annyit mondom, hogy nem kell megharagudni azért, a mit minden kerülgetés nélkül magyaráz kimondok. Szólok én még olyant is, amit soha se hallottál, mert nem merték kimondani, talán az első szóra meg is haragszik egyik-másik nebánstvárág. De mindegy! Ha mindjárt a hajnal csillagát emlegetném, még akkor se tágitok, mert ami igaz, az igaz és ha jól meghányjuk-vetjük a dolgot, szent lesz közünk a békesség. A viszontlátásig!

Szomszéd.

„A ki hisz Én Bennem.”

Szomorú napok voltak azok, inséges, keserves napok.

Szenvedtem akkor annyit, mint kevés fiatal ember. Azt hittem, hogy a szét kétségbeesés megfoszt elmém világtól s én megteszem azt, a mi bñ Isten, a társadalom és önmagam ellen, hogy kioltom életemet.

Üldözött a sors. Mintha csak összeesküdt volna ellenem a létező emberiség, oly balul ütöttek ki a számításaim, úgy semmisültek meg reményeim. Munkát keresem, hogy kenyeret tegyek a szájamba, hogy csillapuljon éhségem. De fáradozásaim kárba veszttek.

Öt keserves hetet töltöttem el, folytonos romény, folytonos megújuló kétségbeesés között.

Az éhség éles nyomokat hagyott arcomon, került a tompa kétségbeesés, a lemondás mindenről. Közél voltam az esztelen fatalizmushoz: jéjjön, a mi jöni fog.

Egyik barátom megszánt. Ő is szegény volt, szerényen élt, de legalább volt ágya és kenyere. Nekem mindkettő hiányzott, ruházatom is szármalmas volt.

November volt.

Csunya, zimankós, hideg idő. Esővel vegyesen hullott a hó, dideregtem és éhes voltam. Folytonos láz emésztett, a gond nem hagyott nyugodni, futottam, szaladtam egy hely, egy állás után, hol megkereshetném a kenyérré valót.

Annál a barátomnál a földön háltam egy szalmazáskán, oda rogytam le éhesen, kétségbe-

esve, hol azonnal elfogott a feledető álom. Álmodtam s álmaim oly szépek voltak, de minők voltak ébredéseim!

Korán reggel elrohantam barátom lakásáról, szaladtam hivatalból-hivatalba, a hol csak sejt-hettem, hogy munkaörömet felajánlhatom, bekopogtam. Sehol semmi. Csak ígéret s üres szájakozás Koldulni nem mehettem, nem akartam.

És óh! mennyi szomorú tapasztalattal gazdagodtam minden szegénységem dacára.

Egy betolyásos nagy urnál is jártam. Elmondtam, hogy iskolázott, végzett ember vagyok, hogy helyet keresek, szájon meg engem, — szánya meg távolban sinylő özevgy anyámat.

— Persze, persze, kedves barátom, maga igazán szánalomra méltó. Én segíteni is fogok magán. Menjen most egy évre vidékre, aztán jöjjön vissza, — majd csinálunk valamit addig.

Néinán meghajtottam magamat, kijöttem és az előszobában két keserű könnyet morzsoltam szét kétségbeesetten, dühösen megszorított öklömmel. Hát nem lehet azt megérteni, hogy a nyomorgónak r m a jövője, hanem a jelenje kétségbejött? Hát tud-e várni a gyomor egy évi, míg kenyeret kap?

Támolyogva, erőtlennül ingadozva mentem tovább. Katona akartam lenni. De az idő nem volt alkalmas. Goromba őrmesterek rám rivaltak, németül gunyos megjegyzésekkel kísérték a kérésemet.

— No persze, nem akar dolgozni, semmire sem jó, akkor aztán katona akar lenni. Mehet! Nem emlékszem arra a foglalkozásnemre, a hol meg ne kíséreltem volna a munkát.

Havazott. A hó embermasszágyaira meggyült — gondoltam, éjjel majd havat takarítok. az is becsületes munka.

— Hm, szegény fiu! Nem magának való munka ez. Menjen csak, találni fog illőbb munkát, olyant, ami intelligens embernek való.

Tehát még havat sem takaríthatok.

*

December 13-a volt.

Tizenhárom szám. Öt hét óta éten, kimerülve, reszkető tagokkal tengődtem, — elvesz-

tettem hitemet, önbizalmamat. Elmémre ráborult a kétségbeesés, csak egy gondolatom volt még hátra: az öngyilkosság. Ez a gondolat tartott fogva, ez uralkodott felettem.

Ekkor villant meg agyamban valami.

Istenem! Istenem! sóhajték fel.

Hát én mindenütt jártam, mindenütt könyörögtem, csak az Istennél nem? Hát ha nincsenek szájakozó emberek, ne lenne irtalmas könyörülő Isten? Hát az, ki a mezei lilimokat felöltözeti és gondját viseli az ég madarainak, megfélemezte volna rólam?

Utam a jezsuiták temploma felé vezetett Vecsernye volt. Ábitatos, jámbor nép imádkozott az Isten házában, az orgona mély akkordjai felrázták lelkeket a kétségbeesésből, én is együtt énekeltem a többiekkel.

„Téged Isten dicsérik!”

Köny toltul szemeimbe. Sirtam, sirtam s oly kimondhatatlanul megkönnyebült a lelkem. Egy oszlop mögé húzódva imára kulesoltam reszkető, lesóványodott két kezemet, lelkem felszállott a megtértek igaz Istenéhez!

Megtértem. Hinni kezdtemm ujából. Fel-emelt fővel, lelki megvigasztalódással jöttem ki a szentélyből, folytattam az utamat s még az nap megvolt a kenyerem, helyet találtam magamnak.

Büszke vagyok életemnek erre a szomorú idejére, mert ujából megtanultam hinni és remélni. Hiába! Az ember legdrágább kincse mégis a hit!

Balla Károly.

Az oktatás és nevelés helyes iránya.

Szeretnek a mai korban minden újabb vívmányt, találmányt a „modern” jelzővel ellátni. Így a szép fejlődésnek indult és mindinkább virágzó tanügyünk is megkapta ezen divatos jelzőt, mert fennhangoztatják ma már szenteszet: hogy modern népnevelésünk van. Sokan aztán úgy belóelik magukat a „modern” felfogásokba, hogy egészen elfelednek és éltatosan kerülnek egy másik jelzőt, amely pedig, az élet tapasztalatai szerint sokkal nagyobb fontosságú a fűntemlitettnél, s ez: a vallás-erkölcsös.

megyelt és érdemekben gazdag embero építette e kápolnát 1485-ben, s miután 1486-ban Keresztury Inrétől és hitvesétől Margit asszonytól 300 magyar aranyforintért megvette Sárkeresztur községet, azt a kápolnának ajándékozta javadalmazásul.

Ez a Kálmán esay Domonkos 1462-ben a fejevári bástyákon kívüli Szent-Miklósról címzett káptalan prépostja volt; miután a nagy káptalan prépostja lett, neve sűrűn említtetik a Mátyás és Ulászló korabeli okiratokban; a Corpus Jurisban nevezetesen a II. Ulászló 2. 3. 4-ik dekretuma zárszávaiban, Kovachichnak az országgyűlésekről szóló munkájában, Kelemen Historia Juris Hung. privati című művében, ki megemlíti róla azt is, hogy az 1485 évi budai zajos országgyűlés a törvények kidolgozásával és átalakításával és Vitéz János veszprémi püspököt meg Verbeczy Istvánt bízta meg.

Már mint a Szt.-Miklósról nevezett káptalan prépostja Zápolya Istvánnal együtt fáradozott abban, hogy több felső magyarországi város a csehek kezéből visszaváltassék, többször járt Frigyes császárnál, aztán Kázmér lengyel királynál követésében, nála szállt meg Mátyás Székesfejevárott 1476. dec. 12. és 13-án midőn Beatrixsal való házassága alkalmával ide érkezett. S midőn 1490-ben a nagy fejedelem halála fölött a nemzet ege beborult, ő kiserőte Mátyás teteimet Székesfejevárra, s ő helyezte azokat a bazilika közepén készített ideiglenes sírboltba.

II. Ulászló ép úgy becsülte Domonkosban az érdemet mint Mátyás. Mikor a kormányzásra Székesfejevárra érkezett, Domonkos prépost lakásába szállt. Ekkor történt, hogy János váradi püspök bevégezvén a koronázást, lemondott püspöki méltóságairól, elosztá vagyonát, ékszeréit barátai között,

melyek közül Domonkos az ő drága peesétgyűrűjét kapta és a sz. Forenciek rendjébe lépett.

Kálmán esay Domonkos volt az a hős, ki mikor Miksa császár 1490. évi nov. 6-án Székesfejevárat ostrommal bevette, magához vevén az egyház kincseit, ékszeréit, drága edényeit, városi polgárokkal együtt a bazilika tornyába vonult s onnét védekezett. Miért is Miksa őt vagyontól és állásától megfosztotta.

Viselte a panonhalmi apátság kommentátorságát, valamint a tengermelléki város kormányzóságát is, később pedig szerémi, aztán váradi, majdan erdélyi püspök lett, mely püspökségre való kinevezését aképp indokolta II. Ulászló VI. Sándor pápának 1501-ben írt levelében, hogy „azért nevezte ki erdélyi püspökké, hogy a török térszomszédságában ilyen főpásztor legyen, de azért is, mert a káptalan óhaját akarta teljesíteni.” Bár Erdélyből a kalocsai érsekségre jelöltetett, azt alig foglalta el, mert ezen méltóságáról nem szól a történelem.

Főmaradt Domonkos után egy kátyára irt gyönyörűen illusztrált munka a lambachi kolostorban, melyet F e j é r Ipoly panonhalmi főpátnak korában fedezett ott föl.

Domonkosnak, ki a tudományokban mester, az országos ügyek elintézésében bölcs, a hazaszeretében hős, a király iránti hűségben törhetlen, papi hivatásában a szent atyák tulajdonában volt bővelkedő, közsömi létét a Sz.-Anna kápolna.

Ő állított 1488-ban Székesfejevárott azon utcában, hol Sz.-Imre született, ezen esemény megörökítése végett egy márvány emléket, de ezen emlék viszontagságairól nincsen tudomásunk, csak is az utca maradt meg nevével együtt.

Igen, megvan a régi időből a Sz.-Imre utcácska, jó hogy oly igénytelen, talán ez

megőrzi attól, hogy régi nevét mással esorólják föl.

Ezen kis utcán kívül a régi utcákból, melyekről a történelem megemlékezik, csak egy utcája van még Székesfejevárnak, t. i. a Sütő-utca, mely hajdan „Zemlesütő-utcának” neveztetett, s a melyben lakó Király Benedek 1484-ben Csupokon levő két szőlőjét Veszprémben tartózkodó Péter székesfejevári püspöknek adta el 125 frtért. A Sz.-Péter-köz, Sz.-Benedek-köz, (Sz.-Erzsébet-utca, az Olaj-utca, a Bíró vagy Polgár-utca-ról, melyek részint a várban részint a külvárosokban valának, ma már nem tudunk semmit.

De nem tudunk a török időkben ismeretes utcákról sem, pedig a törökök nem esorélték ki nevüket, neveztek tovább is úgy a hogyan találták akkor, a mikor bejöttek. És a kétszáz esztendő, mely köztünk és a törökök kivonulása közt a mulandóságba merült, nem oly nagy időköz, hogy rendes körülmények között feledékenységből mehetett volna annyi elvezetés és annyi emlék. Azt tartom, hogy annak oka nem is az idő, hanem csakis a város visszafoglalása utáni német telepedés, német adminisztráció a mely németség aztán kiforgatta a várost magyar jellegéből.

Egy 1546 marcius 3-án kelt török jegyzék, mely a Székesfejevárott elárverezett ingatlanokat sorolja föl, megőrzé számunkra az akkori városrészek és utcák neveit.

Ilyen volt a Szigetkapu városrésze, a Disznó-utca, a Nagy-Templom-utca, a Káptalan-utca, a Zsidó-utca, a Csiszár-utca, Város-utca, Sz.-Péter-utca, Sz.-Király-utca, Kis-utca, Buza-piac, Pelengér-föld s az Ingovány-utca, vagy város rész.

De erről majd máskor!

Már pedig — szerintük — lényegében és eredményében sokkal többet fejtenek ki akkor, ha azt mondták el, hogy igaz valóságos és erkölcsös érzelmektől áthatott tanítás nevelésügyünk van, mintha csak azt mondták volna, hogy modern.

Mert mit ér az a modern tanítás és nevelés, melynek gyökérszála nem a vallás-erkölcsös közpénzből szívják fel életadó táplálékukat? Pusztán ismeret-anyagot ayujthat ugyan nagy bőségben is, de nemes érzelmeket vajmi keveset, vagy éppen semmit sem fejleszthet. Pedig az érzelmek az akaratnak a forrásai s így amilyenek ezek az emberi szívben, olyanok lesznek az ember eselekedetei is.

Ebből tehát az következik, hogy az iskolai oktatás és a nevelés nemesak az értelmi, hanem az érzelmi, kedélyi képzésre is nagy súlyt fektessen, hogy így ezek helyes összehangzásba jöven egymással, az egyén eselekedeteinek iránya ne csak tisztán az ész, hanem főleg az erkölcsi törvények által szabassék meg.

Korunkban a létfenntartás nehéz próbára teszi az egyént. Sokat kell neki tanulnia, tudnia, küzdeni a mindennapi kenyérért. Sok kísértésnek van kitéve az élet különféle és nem ritkán nehéz viszonyai között. Itt az élet viszonyai között állja ki azután az egyén iskolai tanítására és nevelésének nagy vizsgáját, itt mutatja be igazán, hogy mit tud — eselekedeteinek milyensége által. — És fájdalom! az élet manapság az erkölcsi törvényekkel nagyon is ellentétes sok olyan eselekedetet tünteti fel számos egyénnek, a melyek arra a következtetésre juttatják a komolyan gondolkodó embert, hogy talán az öszképzése nem jár karöltve a szív képzéssel iskolánkban. Az a sok csalás, sikkasztás, zsarolás, gyilkosság, öngyilkosság, a társadalmi rend felforgatására irányuló törekvés, melyek felvilágosodott korunkban napirenden vannak s mindinkább terjednek igazán megdöbbentik az embert. Türelmem, megnyugvás, önsorsával való megelégedés és remény, ezen nemes erényei a szívnek kezdenek ismertetlenek lenni az emberek előtt. S miért? Mert önzés, vak szenvedély fészkelte be magát az emberi szívekbe a megnyugvást biztosító erkölcsi érzés és erős hit helyett, melyről pedig a költő is azt zengi, hogy: „tűrni és remélni megtanít.”

Nem állítom azonban, hogy egyedül az iskolákban volnának a tapasztalt erkölcsi hibák keresendők. Hiszen az iskolán kívül még két tényező foly be a gyermekek és ifjú nevelésébe: a szülői ház és a társadalom.

Az első éppen úgy gátolja az iskolai erkölcsi nevelésének eredményre jutását, mint lerombolhatja a második az elért eredményt, különösen akkor, ha nem elég szilárdan fészkeltek be magukat az erkölcsi érzelmek az ifjú szívébe. De éppen azért, mivel tudjuk azt, hogy az iskola működését, a nevelés szempontjából, a főt említt két tényező meggyengítheti és ellensúlyozhatja, főtörkévé legyen minden iskolának, oktatva-nevelő eljárása által a szükséges tudnivalók, tudományok elsajátítására mellett a vallás-erkölcsi érzelmeket is felkelteni, fejleszteni és úgy megszilárdítani a gyermeki szívben, hogy ezek jussanak uralomra az akarat irányításában az ész felett. Ha ezt sikerül az iskolának nevelve-oktató eljárásával elérni, akkor végeredményében megadja a növendékeknek azon képességet, ami által azok családjuknak hasznos tagjaivá, egyházuknak hű és igaz vallásos fiává, a társadalomnak s ez által a szeretett hazának is becsületes és minden jóra képes polgáruivá válhatnak.

Igaz, hogy a mai modern világban sok magát nagyon felvilágosodottnak tartó ember tagadásba veszi ezen hármas célnak egyedül a vallás-erkölcsi nevelés által való elérhetőségét; tagadásba veszi, hogy csakis „Istenben magában találnak egy támaszt minden jóra és igazra”, s így tagadásba veszi azt is, hogy a nemzetek jövője, boldogsága is egyedül az igaz vallásosságban, erkölcsösségben gyökeredzik.

Amde a történelem elvitázhatlan igazsággal lép fel ezen tagadás ellen. Mert vessünk csak egy futó pillantást a történelembe s lássuk, hogy nemzetünk s szeretett

hazánk ezer éves fenállását minek köszönheti. Első szót királyunk azon mélyreható bölcsességének, melylyel belátta, hogy nemzeti létünk csakis Krisztus igaz vallásának elterjedése által biztosítottatik. S midőn ezen célból ő maga is apostoli buzgalommal tanítá népet az igaz hitre, nagy lelkében már élt azon gondolat, mely Nagy Konstantin császárt is diadalra vezette: hogy „in hoc signo vinces — e jelben győzni fogsz!” S valóban dicső szent királyunk erős alapra épített, mert ezer év duló viharai közepett a kereszt volt megmentője szereltet hazánknak s így elmondhatjuk a költővel, hogy:

„Nem rothadt el téged egykoron
A vad tatár khán Xerxesi táborá,
S a világot ostromló töröknek
Napkellett leverő hatalma.”

A történelem örök igazsága megmutatja azonban azt is, hogy az a nép, mely felszeg tanítása és nevelése által vallását s így erkölcsét elveszté, önmaga hordá sirhalmához a földet, mely dicsősége és örök nyészete fölé domborult. Példa erre a régi Görögország és Róma története.

Mind ezekből világosan kitűnik tehát a nevelés és oktatás helyes iránya, és elénk tárulnak azon kötelekesség, melyeket a szülői háznak, a népe és felsőbb iskoláknak kellene teljesíteniük a gyermekek és ifjak képzését és nevelését illetőleg, hogy azok hitűk, érzelmitűk és jellemükben életpályájuk bármilyen változó viszonyai között majdan ingadozókká ne váljanak.

Ehhez azonban fegyelmezett akarat, erős erkölcsi jellem szükséges. A magasabb erkölcsök forrása pedig belülről fakad, az ihletett lélek mélységéből; mely forrásba maga Isten bocsátja le az élő cseppeket.

Szülők, tanítók! Tartsátok ezt mindig szeméitek előtt; s akkor a midőn a szükség és hasznos ismeretek birtokába igyekeztek juttatni tanítástok által a haza jövő reményeit: a gyermekeket, a magasabb erkölcsiség forrását, a lelket ne hanyagoljátok el; hanem az igaz hit és vallás örök igazságában gyökeredző nevelési eljárások által keltsétek fel és szilárdítsátok meg abban a vallás-erkölcsös érzelmeket is. Így töve neveltéteket a modern társadalom káros hatású eszméi nem fogják az erkölcs útjáról soha letéríteni, mert ott fog élni szívében és lelkükben mentő támaszként a hit, a vallás vigasza. S ha ezek mellett a gyermekek munkássági ösztönének is helyes irányt adtok, jövőbeli boldogulásuknak alapfeltételeit teljesen fogják birni. — Mert ne feledjétek soha, hogy a munka örömet, a hit üdvöt, a kettő együtt: boldogságot ad.

Magó Károly.

A kisiparosok helyzete.

(y) A „korszakos reformalkotások” annyiféle harsonába fuvott dieshymnusaitól szaturálva, önkéntelenül akad meg szemünk társadalmunk egyik számot tevő rétegén — a kisiparosokon, kik szintén Arkádiában születtek s tehát koll, hogy részesei legyenek az országgyűlésben is megnyilatkozott azon hangzatos igéretnek, hogy e reformok majdan egységessé fogják tenni a társadalmat.

Azoktól eltekintve, kiket az utolsó három övtizedben üzött kontár, — hogy ne mondjuk rosszakaratu, — nemzetgazdasági politikánk önálló, független helyzetből bérelt napszámossokká fanyarított, csupán a bár megfogottakat, de addig teljesen még meg nem töröttöket keressük fel, hadd lássuk, milyen a helyzetök.

A szabót ott látjuk farkas-szemet nézni a szemfényvesztőn kicicemázott ruhakonfekcióval, — a csizmadának, a cipésznek, a pazar kirakatu reklámos cipőgyárossal gyül meg a baja — és így tovább, — minden kisiparos szemben áll a becsületes készítményét értékében devalváló, mert rossz áruját olcsón vesztegethető, ragadozó úzérrel, kinek száza közül kilencvene nem is konyit azon iparághoz, melynek hol Csaszlauban, hol Jungbunzlauban s egyebütt, csak nem itthon, — összeférelt termékeit nevelésesen olcsó árunak akaszt az elfogott s elbődített jóhiszemű vevő nyakába.

Hiába bizonyítja az ezalatt körmeit tanulmányozó becsületes kisiparos, hogy ő az olyanféle rossz munkát mondva se tudná megcsinálni; mert mindjárt megkérdeik, hogy hát képes-e hert frtér ut téli felöltöt, kettő s félért egy pár új téli cipőt varni — s az erre ripoztolt nemmel halalos ítéletet mondott a szegény iparos megélhetési feltételére.

Igy foly ez hosszú évsoron át, nap-nap után a tejjel-mézszel folyó szép Magyarországon. — Egy oly földön, mely a helyes fejlődéshez való minden szellemi és anyagi erőktől csak úgy duzzad, van egy kidőlesre desztinált egész társadalmi osztály! — Ha egy-egy aggódo hazafi elvétevé rítalál mutatni társadalmunk ome s még számtalan egyéb nyílt és lappangó kelevényeire, mindjárt lehurrogják a mérvadó helyekről: Hát nem felépült az Andrassy-ut? Nem állanak a fő-és székváros fényes palotái? Nem diszeleg sulygyeiben állambiztatásunk? Még a külföld is elismeri óriási haladásunkat! — Lehurrogják ilyen s más hasonizetelen potemkinádokkal. Ha az aggódo hazafi még erre sem adná be derekát, demonstrálják neki, hogy a sikerhez csak erély, szorgalom és takarékoskossá szükséges, — s e nagyhangu szavak igazságát azzal vélik bizonyíthatni, hogy ennyi még ennyi gazdag iparosa van az országnak, ki a semmin kezdte; de azt már bölesen elhallgatják, — vagy nem tudják, — hogy az nagyon régen volt, mikor így kezdhet valaki, még azon időtájt lehetett, — sőt jóval megelőzte ezt is, — midőn ez országban az üzérkedés arcátlan, falánk kapzsisága még nem volt államilag patentirozott kenyérkereset; de onnantól a semminkezdő s csupán erélyére, szorgalmára és takarékoságára utalt iparos becsületes uton való meggyarapodása, — nem, csak megélhetése is, — a mesék világába való!

Epen azok, kiknek szeme hivatalból arra való volna, hogy országszerte meglátassanak mindent, nem látták eddig, s mintha még ma sem látnák, hogy az ily helyzetbe jutott kisiparosokban a haza egyik nemzetfentartó eleme szorítottatik a biztos elzülles kiaszott karjaiba — még pedig egy oly elem által, mely soha sehol, hajanában otthon sem tudott lenni nemzetfentartó, s itt e földön, mely ezer éve már, hogy konzervatív hajlamu — s míg magyar él benne, az is marad — e földön sem birhat erre való hivatottsággal.

Vagy tévedünk s mégis meglátják s megjedték a rémlátástól s a „korszakos reformalkotások” tulajdonképeni célja ide akarna kilyukadni?

Ha életbe lépnek ezek a dicsőített reformok, — tagadhatlan, — sok minden fog azokra reagálni, csupán az ígért „társadalmi egalizálás” soha!

Hogy miért nem? Ezt megmondjuk más alkalommal. Ezuttal még csak annyit, hogy meggyőződésünk szerint a senki által nem sürgött, senki szája izét ki nem elégett „korszakos reformalkotások”-nál sokkal sürgősebb, sőt legkisebb halogatást sem tűrő feladat lett volna böles törvényekkel megalakítani a társadalom egyes mostoha osztályai megélhetési feltételeinek lehető egalizálását; mert míg az, — ne adja Isten! — gyulékony anyag közé vetett égó esőva is lehet, — emennek nyomán hazaszerte csak áldás, biztos áldás nyiladozék!

Apróságok.

A halott gyakran még meleg s az örökösök már hidegek.

Még a legostobább embernek is nő a bölcsesség foga.

A szabadságnak is vannak rabszolgái.

A tiszta boldogság órái csak másodperek.

A nők a teremtés gyöngyei s ezért akarják mindig, hogy aranyba foglalják.

Miben hasonlít a rendőr a szivárványhoz? Mindkettő a béke jele s rendszerint csak a zivatar után jelenik meg.

BIRKMAYER LAJOS

FÜSZER-, CSEMEGE- ÉS ÁSVÁNYVIZ-KERESKEDŐ

SZÉKESFEJÉRVÁROTT.

Friss töltésű **GYÓGY- és****SAVANYUVIZEINEK****J E G Y Z É K E.**

Bártfai. Lipiki iblany.
 Bilini. Lublóí savanyuviz.
 Bikszádi. Margit (magyar
 Borszéki. Selters)
 Buziási. Marienbadi.
 Carlsbadi vár. Mohai Agnes.
 " malom. Parádi kénviz.
 " bugyogó. Preblai.
 Csizi Jod forrás. Rohitsi.
 Cigelkai Lajos for. Ronegnoirsarvitz
 István „ Szántói savanyu „
 Emsi Kränchen „ Salvátor.
 Fűredi savanyuviz. Seltersi.
 Guber Arzen. Szulini.
 Gjeshübeli. Wichy égvényes
 Gleichenbergi Con- hőforrás.
 stantin forrás. Wiesbadeni hőforr.
 Gleichenbergi Já-
 nos forrás.
 Gleichenbergi
 Emma forrás
 Halli iblany.
 Koritnicai.
 Krondorfi.
 Levico Arsen erős.
 " „ gyengó

Keserű vizek.

Hunyady Ferencz.
 Ferencz József.
 Erzsébet forrás.
 Igmándi Lajos for.
 Ivandai.
 Rákóczy.

A Balatonfüredi víz főraktára.

Meg nem nevezett vizeket kívánatra gyorsan megszerzem.

Fűszer- és csemege-üzletem csak is

elsőrendű árakkal

van berendezve, kérem a n. é. vevők szíves rendeléményeit.

Részletes legjutányosabb árjegyzéket helyben úgy mint vidékre postafordul- tával megküldök.

Vidékre postai vagy vaspályai cso- magolást nem számítom

tisztelettel

Birkmayer Lajos.

Lőpor, serétek, töltényhüvelyek, papir, szőr és fagygyus fojtások raktára.

GERENDAI GYULA

Székesfejérvárott, Kossuth-utca sarok.

A mélyen tisztelt vevő közönség figyelmét felsorolt árakra bátorodom felhívni, melyek nagy választékban és a legjobb minőségben mérsékelt szabott árakon szerezhethők nálam be.

Legnehezebb Rumburgi vásznak, asztalneműek, czérna Kanavász ágyneműre, színtartó francia ing Kartonok, Chroll-féle Chiffon, elismert legjobb gyártmány.

Nagy raktár zsebkendőkben, melyekbe rendeltre igen szép monogram- mok hímzethetnek. Legdivatosabb uri nappali, ugyszintén háló-ingek, köpfer és vászon lábravalók. Gallér, kézelő különféle formákban, divatos nyakkendők, illatszerek.

Nagy raktár férfi-, női- és gyermek-harisnyákban.

Gyermekruhák különféle minőség és új formában.

Uri-, női- és gyermek-kesztyűk, bőr, selyem és czérnából.**Nagy választék kézi munkákban.****Divatos napernyők 1 forinttól kezdve.**

Kitűnő formákban Vállfüzők (Miederek.) Mosó és Luster kötények gyer- mekeknek, ugyszintén felnőtteknek.

Csipkék hímzések, szalagok, selyemkelmék, csipke-függönyök.

Divatos fiu- és leány szalma-kalapok.

Bélés, czérna, pamut és tül árak. — Filz Comod-czipők és bőr-papucsek.

Vidéki megrendelés pontosan eszközöltetik.

Lisztkereskedés!

Tisztelettel értesitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy Székes- fejérvárott, Kossuth-utca 18-ik számú házban már régóta fennálló

sütő-üzletem

mellett, a mai kívánalmaknak teljesen megfelelő

lisztkereskedést

rendeztem be, hol mindennemű

sütő-, főző- és kenyérlisztek

a legkitűnőbb minőségben és a lehető legjutányosabb napi áron kaphatók.

Midőn a nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérem, egyuttal biztosítom a legszolidabb kiszolgálásról.

Illő tisztelettel

Csernay József.**ELŐFIZETÉSEK és HIRDETÉSEK****„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ”**

hetenként háromszor megjelenő

POLITIKAI LAPRA

fölvétetnek

MÁRIÁN GYÖRGY könyvnyomdájában

Székesfejérvárott, Kossuth-utca

hol mindennemű könyvnyomdai munkák rendkívül jutányos áron, tisztán és izlésesen készítettnek el.